

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 24.7.2013
COM(2013) 550 final

2013/0265 (COD)

Návrh

NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY

o mezibankovních poplatcích za platební transakce založené na kartách

(Text s významem pro EHP)

{SWD(2013) 288 final}

{SWD(2013) 289 final}

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

1. SOUVISLOSTI NÁVRHU

Odůvodnění a cíle návrhu

Účelem tohoto návrhu je přispět k rozvoji platebního trhu v Unii, díky němuž – v souladu se strategií Evropa 2020 a Digitální agendou – budou spotřebitelé, maloobchodníci a další podniky moci naplno využívat výhod vnitřního trhu EU, včetně elektronického obchodování.

K dosažení tohoto cíle a k podpoře služeb, efektivnosti a inovací v celé EU v oblasti platebních karet a v oblasti platebních transakcí založených na kartě a uskutečňovaných off-line, on-line i pomocí mobilních zařízení je zapotřebí zajistit právní jistotu a rovné podmínky. Kromě toho by měla být zakázána obchodní pravidla a další podmínky, které spotřebitelům a maloobchodníkům znesnadňují získání přesných informací o poplatcích účtovaných v souvislosti s platebními transakcemi, čímž brání vytvoření skutečně efektivního vnitřního trhu.

Obecné souvislosti

Regulační a právní rámec pro malé platby v EU byl vypracován v průběhu posledních 12 let, se zavedením eura coby urychlujícího faktorem. Nařízení č. 2560/2001 o rovnocennosti poplatků za vnitrostátní a přeshraniční platby v eurech podnítilo další iniciativy na vytvoření vnitřního platebního trhu.

Regulační a právní rámec je dotvářen řadou šetření a rozhodnutí v oblasti malých plateb podle práva EU pro hospodářskou soutěž, která Komise v minulých letech provedla a učinila.

Zabezpečené, efektivní, konkurenceschopné a inovativní elektronické platby mají zásadní význam pro vnitřní trh všech produktů a služeb a jejich dopad ještě roste s odklonem od kamenných prodejen k elektronickému obchodování. V této souvislosti je překážkou na cestě k vytvoření efektivně fungujícího vnitřního trhu v oblasti platebních karet rozsáhlé uplatňování některých restriktivních obchodních pravidel a postupů. Tato pravidla a postupy rovněž vedou k neinformovanosti spotřebitelů a maloobchodníků o nákladech a cenách transakcí, což má za následek neoptimální výsledky fungování trhu včetně neefektivních cen.

Jednou z hlavních praktik, které brání dosažení integrovaného trhu, je ta, že v čtyřstranných schématech, což je nejběžnější typ schémat platebních karet, se všeobecně používají vícestanné mezibankovní poplatky. Jde o společně dohodnuté mezibankovní poplatky, obvykle mezi akceptujícími poskytovateli platebních služeb a vydávajícími poskytovateli platebních služeb v rámci určitého schématu. Tyto mezibankovní poplatky hrazené akceptujícími poskytovateli platebních služeb tvoří část poplatků, které jsou účtovány obchodníkům a které obchodníci následně přenášejí na spotřebitele. Vysoké mezibankovní poplatky účtované obchodníkům mají proto za následek vyšší konečné ceny zboží a služeb, jež platí všichni spotřebitelé. Hospodářská soutěž mezi schématy platebních karet je zřejmě v praxi z velké části zaměřena na to, přesvědčit co možná nejvíce vydávajících poskytovatelů platebních služeb, aby vydávali karty toho kterého schématu, což na rozdíl od nastolení cenové disciplíny, kterou se hospodářská soutěž v tržní ekonomice obvykle projevuje, poplatky místo *snižování* zpravidla *zvyšuje*.

V současné době nejsou mezibankovní poplatky v EU regulovány žádnými právními předpisy, kromě nepřímé regulace v Dánsku, která se týká transakčních poplatků účtovaných obchodníkovi u přímých transakcí uskutečněných osobně. Avšak mnoho vnitrostátních orgánů pro hospodářskou soutěž již zahájilo řízení za účelem prosazování právních předpisů v oblasti hospodářské soutěže, mimo jiné ve Spojeném království, v Německu a v Itálii. V

řadě členských států rovněž probíhá proces přijímání příslušných právních předpisů, například v Polsku, Maďarsku, Spojeném království a Itálii.

Účinky na spotřebitele

Spotřebitelům, kteří si obvykle nejsou vědomi poplatků, jež obchodníci platí za použitý platební prostředek, škodí zvyšování cen, které je mezibankovními poplatky způsobeno. Současně pak různé pobídkové praktiky, jichž používají vydávající poskytovatelé platebních služeb (např. cestovní poukazy, bonusy, rabaty, právo požadovat vrácení peněžních prostředků, pojištění zdarma atd.), motivují zákazníky k používání platebních prostředků, z nichž vydávajícím poskytovatelům platebních služeb plynou vysoké poplatky. Pravidla uplatňovaná schémata platebních karet a postupy používané poskytovateli platebních služeb zpravidla udržují obchodníky a spotřebitele v nevědomosti o rozdílech v poplatcích a snižují transparentnost trhu, například tím, že pracují s jednotnými poplatky (tzv. „*blending*“), nebo tím, že obchodníkům zakazují zvolit cenově výhodnější značku karty v případě tzv. „*co-brandovaných*“ karet či motivovat spotřebitele k používání těchto cenově výhodnějších karet. I v případech, kdy obchodníci o odlišných nákladech vědí, brání jim pravidla uplatňovaná daným schématem nezřídka v tom, aby ke snížení poplatků něco podnikli. Obzvláště významná je povinnost přijímat všechny karty („*Honour All Cards Rule*“), která vyžaduje, aby obchodníci přijímali všechny produkty vydané pod stejnou značkou, i když se poplatky účtované obchodníkovi za tyto karty mohou u stejné kategorie karet (např. kreditních / debetních) lišit i troj- až čtyřnásobně a mezi různými kategoriemi karet, například mezi prémiovými kreditními kartami a nízkonákladovými debetními kartami, až 25násobně. Výsledkem společně dohodnutých poplatků a opatření snižujících transparentnost je, že banky nejsou nuceny soutěžit, pokud jde o tuto část jejich poplatků, což vede k vyšším cenám pro spotřebitele – včetně těch, kteří kartami neplatí nebo platí kartami s nízkými poplatky. Tito posledně uvedení spotřebitelé vlastně prostřednictvím vyšších maloobchodních cen dotují používání dražších platebních prostředků jinými, často bohatšími spotřebiteli. Kromě omezování možnosti výběru poskytovatele platebních služeb, omezování inovací a zvyšování cen za platební služby zpochybňují mezibankovní poplatky také politiku Komise podporovat a usnadňovat používání elektronických plateb ve prospěch spotřebitelů¹. A konečně, nedostatečné možnosti volby, pokud jde o poskytovatele platebních služeb, a to i na celoevropské úrovni, účinně brání spotřebitelům ve využívání všech výhod plynoucích z vnitřního trhu, zejména co se týče elektronického obchodování.

Účinky na vnitřní trh

Ve vnitrostátních a mezinárodních schématech platebních karet se v současné době používají velmi rozmanité mezibankovní poplatky, což zvyšuje roztržičnost trhu a brání maloobchodníkům a spotřebitelům ve využití výhod vnitřního trhu zboží a služeb. Jen v mezinárodních schématech platebních karet se mezibankovní poplatky liší až desetinásobně, což způsobuje výrazné rozdíly v nákladech maloobchodníků v jednotlivých zemích. V důsledku velkých rozdílů v poplatcích mezi jednotlivými členskými státy je pro maloobchodníky rovněž obtížné – ke škodě spotřebitelů – vypracovat celoevropskou cenovou strategii pro své produkty a služby on-line i off-line. Maloobchodníci nemohou rozdíly v poplatcích překlenout tím, že by využívali služeb přijímání karet, jež nabízejí banky v jiných členských státech; zvláštní pravidla uplatňovaná platebními schémata stanoví, že každá platební transakce je zatížena mezibankovním poplatkem podle „místa prodeje“ (země maloobchodníka). Akceptující banky tak nemohou úspěšně nabízet své služby v jiných

¹ Viz například nedávný návrh o přístupu k platebním účtům se základními prvky (COM(2013) 266 final ze dne 8. května 2013).

členských státech a maloobchodníci nemohou snížit své náklady na platby ve prospěch spotřebitelů.

Účinky na vstup na trh

Mezibankovní poplatky také brání vstupu na trh, neboť příjmy vydávajících poskytovatelů platebních služeb z těchto poplatků fungují jako minimum, které je třeba nabídnout při přesvědčování vydávajících poskytovatelů platebních služeb, aby vydávali platební karty nebo jiné platební prostředky nabízené novými účastníky trhu, například pro platby přes internet nebo pomocí mobilního telefonu. Také pro celoevropské subjekty je vstup na trh stále obtížný, neboť domácí mezibankovní poplatky se v členských státech EU značně liší a noví účastníci trhu by museli nabídnout mezibankovní poplatky přinejmenším srovnatelné s těmi, které převažují na jednotlivých trzích, na něž chtějí vstoupit. To má dopad na životaschopnost jejich obchodního modelu a mimo jiné ovlivňuje potenciální úspory z rozsahu a širší nabídky. Také se tím vysvětluje, proč vnitrostátní (obvykle levnější) schémata platebních karet mají v řadě členských států tendenci zanikat. Překážky vstupu na trh, které tak mezibankovní poplatky představují pro systémy plateb přes internet nebo pomocí mobilního telefonu, také znamenají méně inovací.

Jak bylo řečeno, v současné době nejsou mezibankovní poplatky v EU regulovány žádnými právními předpisy, kromě nepřímé regulace v Dánsku. Avšak mnoho vnitrostátních orgánů pro hospodářskou soutěž již zahájilo řízení za účelem prosazování právních předpisů v oblasti hospodářské soutěže. V řadě členských států rovněž probíhá proces přijímání nové legislativy. Hrozí, že časové rozdíly ve vnitrostátních postupech a zamýšlené právní předpisy povedou k ještě roztržitějšímu trhu.

Toto nařízení proto navrhuje vytvořit společná pravidla pro mezibankovní poplatky v Evropské unii tím, že zavede maximální úroveň poplatků za transakce s platebními kartami, které jsou spotřebiteli široce používané, a pro maloobchodníky je tedy obtížné je odmítat nebo přijímat za příplatek. Vytvoří se tak rovné podmínky, které odstraní stávající roztržitost trhu, jež je výsledkem rozdílných poplatků. Dovolí rovněž úspěšně vstoupit na trh novým celoevropským poskytovatelům a umožní inovace založené na infrastruktuře, která vychází z rovných podmínek. Spotřebitelé a maloobchodníci tak budou mít na výběr z většího počtu poskytovatelů platebních služeb (nových i zavedených), včetně celoevropských. Nařízení navíc navrhne opatření k zajištění transparentnosti, aby se maloobchodníci a spotřebitelé mohli informovaněji rozhodovat, pokud jde o platební prostředky.

Platné předpisy vztahující se na oblast návrhu

Tato iniciativa doplní stávající právní rámec pro platební služby v EU, zejména pokud jde o dotvoření vnitřního platebního trhu a přechod k celoevropským platebním prostředkům.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/64/ES ze dne 13. listopadu 2007 o platebních službách na vnitřním trhu² („směrnice o platebních službách“) má za cíl stanovit standardizované podmínky a práva pro platební služby nabízené na trhu, z čehož by těžili spotřebitelé i společnosti v celé Unii. Uvedená směrnice, která souběžně s přípravou tohoto návrhu prochází revizí, stanoví obecný rámec pro platby v Evropské unii. Doplní ji několik nařízení, například nařízení (ES) č. 924/2009 o přeshraničních platbách nebo nařízení č. 260/2012, které stanoví datum přechodu všech úhrad a inkasních transakcí v eurech v EU z vnitrostátních schémat na celoevropská schémata. Nařízení (ES) č. 260/2012 také upřesňuje, že na jednotlivé inkasní transakce se nesmí vztahovat žádný vícestranný mezibankovní poplatek.

² <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2007:319:0001:01:CS:HTML>.

Vedle legislativního rámce vedly Evropská komise a vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž za posledních 20 let řadu antimonopolních řízení zaměřených na protisoutěžní postupy na trhu plateb kartami. Rozsudek Tribunálu z května 2012³ potvrdil zjištění Komise v jejím rozhodnutí ve věci „MasterCard“ z prosince 2007⁴, že vícestranné mezibankovní poplatky omezují hospodářskou soutěž, protože obchodníkům zvyšují náklady na přijímání platebních karet, aniž z toho měli prospěch spotřebitelé. Tribunál odmítl argument, že vícestranné mezibankovní poplatky jsou pro fungování systému platebních karet nezbytné. K rozptýlení obav z narušení hospodářské soutěže přijala Komise závazky společností Visa a MasterCard, že budou účtovat nižší vícestranné mezibankovní poplatky za přeshraniční (a některé domácí) transakce: závazky společností MasterCard z roku 2009 (limity pro přeshraniční spotřebitelské vícestranné mezibankovní poplatky ve výši 0,2 % u debetních karet a 0,3 % u kreditních karet a změny pravidel ukládaných obchodníkům prostřednictvím akceptujících poskytovatelů platebních služeb) a závazky společnosti Visa Europe z roku 2010 (jež se podobají závazkům společností MasterCard, přičemž limity se omezují na debetní karty, ale platí i pro domácí vícestranné mezibankovní poplatky, pokud je stanovuje sama společnost Visa Europe a nikoli vnitrostátní banky). V roce 2013 společnost Visa Europe rovněž nabídla závazky týkající se přeshraničních transakcí uskutečněných kreditní kartou v některých zemích, kde poplatky stanovuje společnost Visa Europe, a pravidel pro přeshraniční akceptaci. Řízení ve věcech hospodářské soutěže probíhají v řadě dalších členských států, například v Polsku, Maďarsku, Itálii, Lotyšsku, Spojeném království, Německu a Francii. Francouzské orgány pro hospodářskou soutěž například dne 7. července 2011 prohlásily za závazné závazky domácího schématu platebních karet Groupement des Cartes Bancaires, že schéma sníží své mezibankovní poplatky na úroveň odpovídající úrovni dohodnuté se společnostmi MasterCard a Visa pro jejich přeshraniční transakce.

I když v současné době nejsou mezibankovní poplatky nikde v EU upraveny právními předpisy, kromě nepřímé úpravy v Dánsku⁵, v řadě členských států probíhá přijímání příslušných předpisů, například v Polsku, Maďarsku, Spojeném království a Itálii. V Polsku zvažuje Parlament legislativní návrh regulace mezibankovních poplatků, která stanoví postupný pokles limitů vícestranných mezibankovních poplatků na 0,5 % do začátku roku 2016, zrušuje povinnost přijímat všechny karty a povoluje příplatky (pouze v případě kreditních karet). V Maďarsku se projednává legislativní návrh, který by omezil domácí mezibankovní poplatky za transakce uskutečněné kreditními a debetními kartami na úroveň poplatků za přeshraniční transakce a výpočet těchto poplatků pověřil maďarskou centrální banku. V Itálii byl v prosinci 2012 zveřejněn k připomínkování návrh vyhlášky ministerstva hospodářství a financí, která se zaměřuje na omezení jednotných poplatků a srovnatelnost mezibankovních poplatků s transakčními poplatky účtovanými obchodníkovi, neboť transakční poplatky účtované obchodníkovi by měly zohledňovat objem transakcí a měly by být nižší v případě plateb malých částek. Ve Spojeném království vláda navrhuje, aby platební systémy podléhaly hospodářské regulaci a byl zřízen nový regulátor po vzoru veřejných

³ Rozsudek Tribunálu ze dne 24. května 2012 ve věci T-111/08, MasterCard a další v. Komise, dosud nezveřejněný ve Sbírce rozhodnutí.

⁴ Věc COMP/34.579, *MasterCard*, rozhodnutí Komise ze dne 19. prosince 2007, http://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/dec_docs/34579/34579_1889_2.pdf.

⁵ Článek 80 dánského zákona o platebních službách a elektronických penězích, konsolidační akt č. 365 ze dne 26. dubna 2011, http://www.finanstilsynet.dk/en/Regler-og-praksis/Translated-regulations/~media/Regler-og-praksis/2012/C_Act365_2011_new.ashx. Uvedený článek upravuje transakční poplatky účtované obchodníkovi za transakce uskutečněné osobně a stanoví, že obchodníci platí roční poplatky, které jsou rozděleny do 8 nákladových kategorií, přičemž o jejich výši rozhoduje ministerstvo hospodářství.

služeb, který by se zaměřil na hospodářskou soutěž v oblasti platebních systémů pro malé platby⁶.

Soulad s ostatními politikami a cíli Unie

Cíle návrhu jsou v souladu s politikami a cíli Unie. Zprvée povedou k lepšímu fungování vnitřního trhu platebních služeb a obecněji i celého trhu zboží a služeb, z čehož budou mít prospěch evropští spotřebitelé i podniky. Zadruhé v širokém rozsahu podporují další politiky Unie, zejména politiku v oblasti hospodářské soutěže (tím, že zavedou rovné povinnosti, práva a příležitosti pro všechny účastníky trhu a usnadní přeshraniční poskytování platebních služeb, čímž zároveň zvýší úroveň hospodářské soutěže). V posouzení dopadů připojeném k tomuto návrhu je vysloven závěr, že navrhovaná opatření by podpořila integraci trhu ve prospěch spotřebitelů a obchodníků, usnadnila vstup celoevropských subjektů na trh a přinesla větší právní jistotu, pokud jde o obchodní modely stávajících schémat platebních karet i nových účastníků trhu. Opatření by rovněž omezila hrozbu „pronikání“ modelů založených na protisoutěžních postupech do nových a inovativních platebních služeb.

Navzdory rozsudku Tribunálu, který potvrdil stanovisko Komise, že vícestranné mezibankovní poplatky v podobě, v níž se uplatňují v systému MasterCard, omezují hospodářskou soutěž a nevedou k efektivnosti, která by převážila nad újmou obchodníků a spotřebitelů, není patrné, že by mezinárodní a vnitrostátní schémata platebních karet, která v EU v současné době působí, byla ochotna proaktivně upravit své postupy, aby byly v souladu s evropskými a vnitrostátními pravidly hospodářské soutěže. Ačkoli vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž se v úzké spolupráci s Komisí touto situací zabývají, nemusí prosazování práva hospodářské soutěže s použitím různých postupů a časových lhůt vést k dostatečně uceleným a včasným výsledkům, které by umožnily integraci a inovaci trhu, jež jsou nezbytné k zajištění konkurenceschopnosti evropského platebního trhu na celosvětové úrovni. S ohledem na pravidla hospodářské soutěže v EU a zkušenosti Komise ve věcech hospodářské soutěže v oblasti plateb má tedy tento návrh za cíl zajistit právní srozumitelnost, která povede k účinné integraci a hospodářské soutěži, čímž zvýší ekonomickou prosperitu všech zúčastněných stran, zejména spotřebitelů. Usnadněním hospodářských transakcí v rámci celé Unie rovněž přispěje k dosažení širších cílů strategie EU 2020.

2. VÝSLEDKY KONZULTACÍ SE ZÚČASTNĚNÝMI STRANAMI A POSOUZENÍ DOPADŮ

Konzultace se zúčastněnými stranami

Metody konzultací, hlavní cílová odvětví a obecný profil respondentů

Dne 11. ledna 2012 zveřejnila Evropská komise zelenou knihu s názvem „*Na cestě k integrovanému evropskému trhu plateb prováděných kartou, přes internet a pomocí mobilního telefonu*“⁷, po níž následovala veřejná konzultace. V rámci veřejné konzultace obdržela Komise více než 300 příspěvků. Komplexní zpětná vazba od zúčastněných stran⁸ poskytla cenné informace o nejnovějším vývoji a o možných požadavcích na změny stávajícího platebního rámce.

Dne 4. května 2012 se konalo veřejné slyšení, jehož se zúčastnilo na 350 zúčastněných stran.

⁶ <https://www.gov.uk/government/consultations/opening-up-uk-payments>.

⁷ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52011DC0941:CS:NOT>.

⁸ http://ec.europa.eu/internal_market/payments/docs/cim/gp_feedback_statement_en.pdf.

Dne 20. listopadu 2012 přijal Evropský parlament usnesení nazvané „*Na cestě k integrovanému evropskému trhu plateb prováděných kartou, přes internet a pomocí mobilního telefonu*“⁹, které je zprávou o zelené knize.

Shrnutí odpovědí a způsob, jakým byly vzaty v úvahu

V procesu konzultací bylo možné identifikovat některá klíčová poselství, která se týkají oblasti působnosti tohoto nařízení. Zúčastněné strany ze všech kategorií se shodly, že v oblasti vícestranných mezibankovních poplatků je třeba zajistit větší právní srozumitelnost. Poskytovatelé platebních služeb to považují za obzvláště důležité v souvislosti s probíhajícími řízeními ve věcech hospodářské soutěže, která byla zahájena na evropské i vnitrostátní úrovni. Za druhé, především obchodníci, avšak i zúčastněné strany z jiných kategorií, poukázali na překážky, které brání přeshraniční akceptaci a které je třeba odstranit, aby mohl vzniknout jednotný trh platebních služeb. Velký zájem byl rovněž o diskusi o obchodních pravidlech, přestože názory měly tendenci se rozcházet podle kategorií zúčastněných stran.

Poskytovatelé platebních služeb a schémata platebních karet měli za to, že skutečnost, že vícestranné mezibankovní poplatky se v rámci téhož schématu platebních karet v jednotlivých zemích a u přeshraničních plateb značně liší, nepředstavuje problém a nebrání, podle jejich názoru, integraci trhu. Obchodníci, spotřebitelské organizace a někteří nebankovní poskytovatelé platebních služeb měli naopak za to, že uvedené rozdíly nejsou odůvodněné a že vícestranné mezibankovní poplatky by měly být stejné pro vnitrostátní i přeshraniční transakce a ve všech členských státech. Veřejné orgány byly toho názoru, že vícestranné mezibankovní poplatky by měly být harmonizovány, aby bylo dosaženo integrovaného trhu. Poskytovatelé platebních služeb zřejmě nebyli nakloněni regulační iniciativě v oblasti mezibankovních poplatků a tvrdili, že by vedla k vyšším poplatkům pro držitele karet a že by maloobchodníci nepřenesli výhody na spotřebitele. Maloobchodníci naopak zastávali názor, že vícestranné mezibankovní poplatky mají za následek obrácenou soutěž, která zvýhodňuje nejdražší platební prostředky a zvyšuje překážky vstupu na trh, přičemž hrozí efekt „přelévání“ z oblasti platebních karet do oblasti plateb uskutečňovaných přes internet nebo pomocí mobilního telefonu. Většina spotřebitelských organizací podpořila analýzu obchodníků, pokud jde o negativní dopad vícestranných mezibankovních poplatků na hospodářskou soutěž a zájmy spotřebitelů, ale vyjádřila obavy, že snížení vícestranných mezibankovních poplatků by mohlo mít za následek vyšší poplatky za platební karty a jiné poplatky účtované spotřebitelům. Orgány pro hospodářskou soutěž podpořily potřebu opatření na snížení vícestranných mezibankovních poplatků, zejména v případě zavedených čtyřstranných schémat. Ostatní veřejné orgány byly nejednotné.

Pokud jde o přeshraniční akceptaci, většina schémat a poskytovatelů platebních služeb viděla potřebu harmonizovat místní normy a pravidla, zatímco obchodníci a spotřebitelé shodně poukazovali na existenci mnoha místních překážek, které přeshraniční akceptaci brání. Oproti poskytovatelům platebních služeb a schématům upřednostňovali obchodníci regulační řešení před standardizací formou samoregulace. Schémata a poskytovatelé platebních služeb se přikláněli k vícestranným mezibankovním poplatkům podle země, kde se uskuteční prodej, zatímco většina obchodníků a nebankovních poskytovatelů platebních služeb upřednostňovala uplatňování stejných vícestranných mezibankovních poplatků v rámci celého vnitřního trhu. Potřebě povinné předchozí autorizace pro přeshraniční akceptaci byli nakloněni pouze poskytovatelé platebních služeb a stávající schémata platebních karet.

⁹

<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P7-TA-2012-0426+0+DOC+XML+V0//CS>.

V souvislosti s obchodními pravidly nedošlo ke shodě o přínosech a nutnosti regulace, pokud jde o motivování spotřebitelů k používání určitých platebních prostředků a o povinnost přijímat všechny karty, podle níž musí obchodníci v případě, že přijímají jednu kategorii karet nějaké značky, přijímat všechny karty této značky. Většina schémat a poskytovatelů platebních služeb se přiklání k zachování současného stavu, zatímco obchodníci, spotřebitelé, orgány pro hospodářskou soutěž a většina veřejných orgánů se přiklání k tomu, aby obchodníkům bylo regulací dovoleno motivovat spotřebitele k používání levnějších platebních prostředků – i když spotřebitelé byli proti příplatkům. Zrušení povinnosti přijímat všechny karty bylo schématy a poskytovateli platebních služeb odmítnuto, ale – ve formě regulace – ostatními zúčastněnými stranami podpořeno, neboť by obchodníkům umožnilo přijímat pouze levnější platební prostředky a mělo kladný dopad na hospodářskou soutěž, přičemž spotřebitelé zaujali opatrnější postoj. Většina zúčastněných stran podpořila zákaz jednotných transakčních poplatků účtovaných obchodníkům, přičemž schémata a poskytovatelé platebních služeb zastávali názor, že jednotné poplatky již byly zrušeny přijetím závazků společností MasterCard a Visa.

Podrobný přehled názorů členských států a zúčastněných stran na mezibankovní poplatky lze nalézt ve zprávě o zpětné vazbě k veřejné konzultaci o zelené knize¹⁰.

Evropský parlament ve zprávě z vlastního podnětu o zelené knize uznává cíle a překážky na cestě k integraci, jež jsou v zelené knize uvedeny, a vyzývá k přijetí legislativních opatření v různých oblastech, které se týkají plateb kartou, a zároveň nabádá k větší obezřetnosti, pokud jde o platby uskutečňované přes internet a pomocí mobilního telefonu, neboť jde o trhy, které jsou méně vyzrálé. Kromě toho Parlament zaujal pevné stanovisko podporující srozumitelné informování účastníků trhu o mezibankovních poplatcích a vyslovil se pro postupný přístup vedoucí k zákazu mezibankovních poplatků prostřednictvím regulace.

Posouzení dopadů

Komise provedla posouzení dopadů uvedené v pracovním programu. Toto posouzení dopadů bylo vypracováno po konzultaci s ECB. Zabývalo se jak možnostmi revize směrnice o platebních službách, tak regulací vícestranných mezibankovních poplatků.

Posouzení dopadů se zabývá problémem neúčinné hospodářské soutěže na trzích plateb kartou a plateb založených na kartě, která vede k neoptimálním výsledkům fungování trhu a relativně vysokým poplatkům, jež jsou přenášeny na obchodníky a následně na spotřebitele. V této souvislosti je rovněž zdůrazněna omezená integrace trhu, omezené možnosti pro vstup nových celoevropských subjektů na trh, zanikání vnitrostátních (zpravidla levnějších) schémat platebních karet a omezené inovace. Mezibankovní poplatky jsou označeny za důležitý vysvětlující faktor, který stojí za tímto vývojem. Značné rozdíly v úrovni mezibankovních poplatků mezi členskými státy rovněž představují překážku pro integraci trhu. Tento vliv je posílen řadou obchodních pravidel, jež mají dopad na transparentnost, možnost maloobchodníků zvolit si akceptanta v jiném členském státě („přeshraniční akceptace“) a možnost obchodníků motivovat své zákazníky k používání efektivnějších platebních prostředků nebo odmítat drahé karty (povinnost přijímat všechny karty).

V posouzení dopadů se uvažuje šest scénářů pro mezibankovní poplatky: i) žádné kroky ze strany Komise, ii) regulace přeshraniční akceptace a úrovně mezibankovních poplatků za přeshraniční transakce, iii) pověření členských států, aby stanovily domácí mezibankovní poplatky na základě společné metodiky, iv) regulace společné celoevropské maximální úrovně mezibankovních poplatků s otázkou, a) zda se má maximální výše mezibankovních

¹⁰

http://ec.europa.eu/internal_market/payments/docs/cim/gp_feedback_statement_en.pdf.

poplatků – různá pro debetní karty a pro kreditní karty – týkat debetních i kreditních karet, nebo jen debetních karet, a b) zda se mají mezibankovní poplatky v případě transakcí uskutečněných debetní kartou zakázat úplně, nebo jen zredukovat na nízkou úroveň, v) zda by z regulace měly či neměly být vyňaty (obvykle dražší) platební karty pro komerční klientelu vydané trojstrannými schémata platebních karet a vi) regulace transakčních poplatků účtovaných obchodníkům, tj. regulace poplatků, které maloobchodník platí své akceptující bance.

Ve scénářích ii) a iv) byly zváženy limity ve výši 0,2 % resp. 0,3 % pro debetní resp. kreditní karty. Tyto výše jsou založeny na tzv. „testu neutrality obchodníka“, s nímž pracuje ekonomická literatura a jenž určuje výši poplatku, kterou by byl obchodník ochoten zaplatit, pokud by měl porovnat náklady na použití platební karty zákazníkem s náklady na (hotovostní) platby bez použití karty (s přihlédnutím k servisnímu poplatku hrazenému akceptujícím bankám, tj. transakčnímu poplatku účtovanému obchodníkovi). Vzniká tak motivace používat hospodárné platební prostředky, neboť jsou podporovány karty spojené s většími transakčními výhodami, a současně jsou eliminovány nepřiměřené poplatky účtované obchodníkovi, které by na ostatní spotřebitele přenášely skryté náklady. V opačném případě by mohly z kolektivních ujednání o mezibankovních poplatcích plynout nadměrné transakční poplatky, protože obchodníci se zdráhají odmítat nákladné platební prostředky z obavy, aby nepřišli o podnikatelskou příležitost. Limity rovněž zohledňují úroveň, které schémata (Visa Europe, MasterCard, Groupement Cartes Bancaires) navrhla v řízeních ve věcech hospodářské soutěže a orgány v oblasti hospodářské soutěže schválily s tím, že nejsou nutná další opatření.

Posouzení dochází k závěru, že nejvýhodnější možností se zdá být kombinace těchto prvků:

- souboru opatření na posílení efektivního fungování trhu, včetně omezení povinnosti přijímat všechny karty a umožnění, aby obchodníci volili v místě prodeje značku karty u *všech* karet a transakcí *založených na kartě*, jež vycházejí z modelů čtyřstranných schémat, a
- stanovení maximální úrovně mezibankovních poplatků za přeshraniční transakce uskutečněné spotřebitelskými debetními a kreditními kartami (v první fázi), a následně v druhé fázi stanovení maximální úrovně mezibankovních poplatků také u domácích transakcí uskutečněných spotřebitelskými kreditními a debetními kartami.

Posouzení dopadů a jeho příloha rovněž podrobně vysvětlují ostatní opatření navrhovaná v tomto nařízení, jež mají za cíl zajistit transparentnost a účinné fungování trhu, včetně zrušení opatření proti motivování zákazníků k používání levnějších platebních prostředků, umožnění identifikace karet, umístování několika značek (tzv. „*co-badging*“), povinnosti poskytovatelů platebních služeb předkládat příjemcům výpisy a uložení zákazu používání jednotných poplatků.

Tato obecná opatření pro zvýšení transparentnosti, jež jsou v nařízení navržena, by měla vést k efektivnějšímu trhu pro *všechny* platební karty a transakce *založené na kartě*, jež vycházejí z modelů čtyřstranných schémat platebních karet.

Jelikož se však používání určitých kategorií karet mezi spotřebiteli natolik rozšířilo, že obchodníci jsou obecně v postavení, kdy nemohou takové karty odmítat nebo spotřebitele od jejich používání odrazovat beze strachu ze „ztráty podnikatelských příležitostí“, jsou zapotřebí další opatření k zajištění integrovaného, efektivně fungujícího trhu a odstranění protisoutěžních postupů v těchto oblastech. To platí pro spotřebitelské debetní i kreditní karty.

Důležité je, že v první fázi by možnost, aby si obchodník zvolil akceptanta mimo svůj vlastní členský stát („přeshraniční akceptace“), a regulace úrovně přeshraničních mezibankovních poplatků poskytl právní srozumitelnost. I když mohou být tato opatření co do svého dopadu omezena na velké obchodníky, byla by příznivá pro integraci trhu a mohla by, podobně jako obdobné ustanovení v nařízení o přechodu na SEPA, podpořit disciplínu a konvergenci, pokud jde o úroveň mezibankovních poplatků uplatňovaných v čistě domácím kontextu.

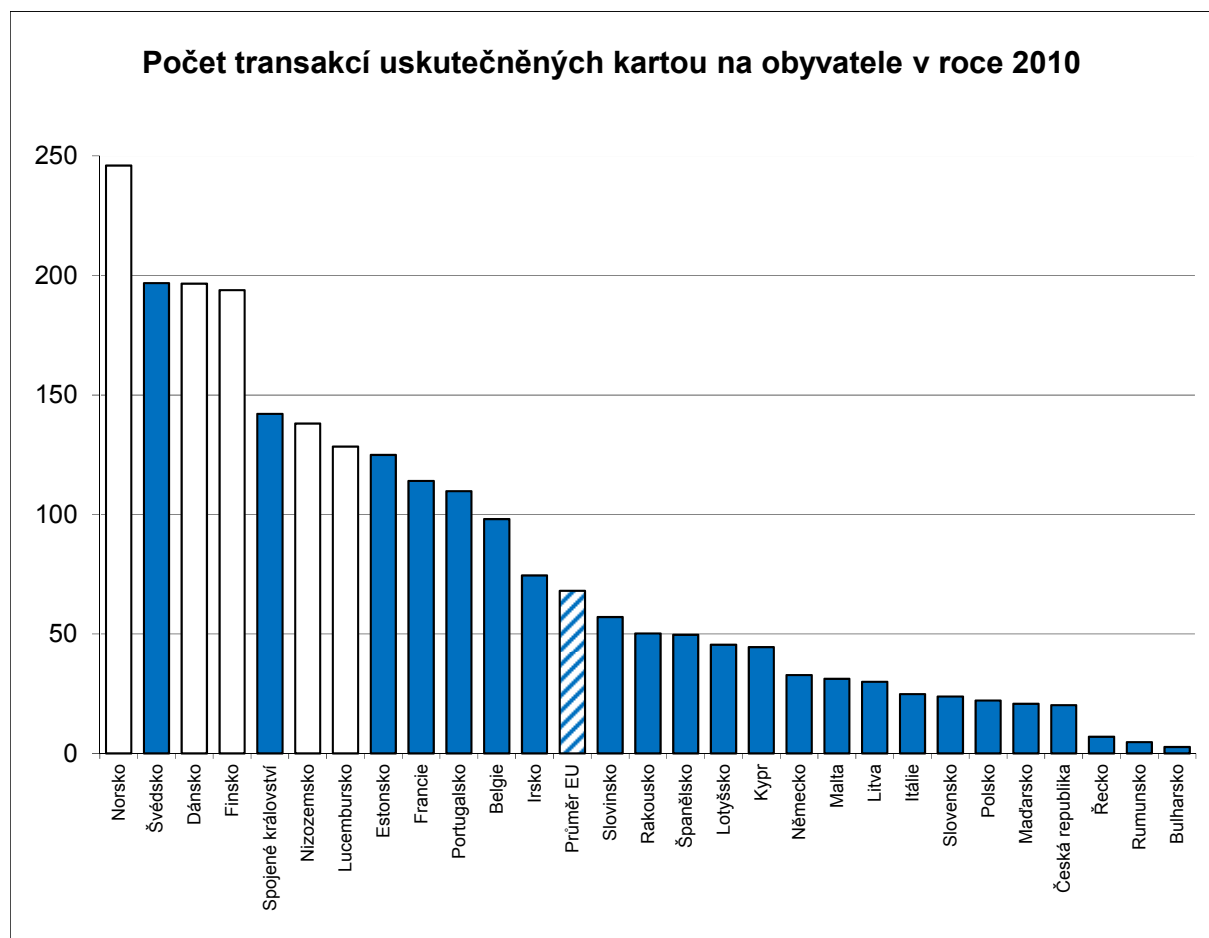
Nicméně v dlouhodobém horizontu by také menší maloobchodníci měli mít přímý prospěch z opatření, jež povedou k efektivnějším mezibankovním poplatkům a rovným podmínkám pro poskytovatele platebních služeb. Po uplynutí přechodného období by proto regulace mezibankovních poplatků u spotřebitelských karet měla být rozšířena i na domácí mezibankovní poplatky. V současné době se v osmi členských státech EU účtují jen velmi nízké nebo dokonce žádné mezibankovní poplatky za transakce uskutečněné *debetní* kartou, aniž by to mělo pozorovatelné negativní dopady na vydávání a používání karet; naopak se většinou jedná o členské státy s nejvyšší mírou vydávání a používání platebních karet. V souladu s trendy v posledních deseti letech lze očekávat, že vydávání a používání debetních karet se bude v nadcházejících letech rozšiřovat, takže po přechodném období stanoveném v nařízení bude možné debetní karty považovat v EU za „všudypřítomné“ a nebude již důvod pro pobídky k vydávání a používání karet prostřednictvím poplatků, jež plynou od maloobchodníků k vydávajícím poskytovatelům platebních služeb. Již nyní je velmi neobvyklé otevřít si platební účet a nemít platební kartu, což samo o sobě znamená pro poskytovatele platebních služeb značnou úsporu nákladů. Kromě toho návrh směrnice¹¹ mj. o přístupu k platebním účtům se základními prvky navrhuje, aby členské státy zajistily, že platební účet se základními prvky bude zahrnovat platební transakce (včetně on-line plateb) uskutečňované platební kartou. Aby měli z opatření, jež povedou k efektivnějším mezibankovním poplatkům a rovným podmínkám pro poskytovatele platebních služeb, přímý prospěch menší maloobchodníci, by bylo nutné regulovat i domácí poplatky za spotřebitelské karty. S cílem zabránit diskriminaci mezi malými maloobchodníky a maloobchodníky velkými, kteří mohou nejsnáze využít přeshraniční akceptaci, se navrhuje, aby limit pro *přeshraniční* transakce navržený v první fázi byl ve druhé fázi rozšířen i na *domácí* transakce uskutečněné kreditní kartou. Komise se nicméně domnívá, že je třeba dále prošetřit vyspělost trhů v EHP, zejména pokud jde o vydávání a používání debetních karet, a je třeba se ujistit, že není třeba účtovat mezibankovní poplatky za účelem motivace k vydávání a používání těchto karet. Mezitím, jak bylo uvedeno výše, se použijí limity ve výši 0,2 % resp. 0,3 % pro transakce uskutečněné debetními resp. kreditními kartami.

Pokud jde o omezení mezibankovních poplatků, celkově vzato by maloobchodníci měli prospěch z nižších poplatků, které povedou k úsporám, jejichž část by se přenesla na spotřebitele. Spotřebitelé se již nyní na těchto poplatcích podílejí, jelikož mezibankovní poplatky jsou (prostřednictvím transakčních poplatků účtovaných obchodníkovi) zahrnuty v maloobchodních cenách, a vzhledem k nižší úrovni hospodářské soutěže v bankovním sektoru a stávající nedostatečné mobilitě spotřebitelů v oblasti retailového bankovníctví je méně pravděpodobné, že banky přenesou výhody mezibankovních poplatků na majitele účtů, než že tak učiní obchodníci ve prospěch svých zákazníků. Proto by míra přenesení výhod na spotřebitele ze strany maloobchodníků měla být v každém případě větší než ze strany bank. V Austrálii odhady po zásahu hovoří o snížení o 0,67 AUD na nákup a o 77,19 AUD na účet a rok. Dopad se však může lišit v závislosti na konkrétním maloobchodním sektoru, velikosti obchodníka, využívání platebních prostředků obchodníkem a „nákupním koši“. Vždy bude

¹¹ COM(2013) 266 final.

obtížné spojit změnu konkrétního ekonomického faktoru se změnou konkrétní ceny výrobku nebo služby v dané maloobchodní prodejně.

Výše uvedené však neznamená, že náklady, které v současné době nesou maloobchodníci, by banky automaticky přenesly na spotřebitele. Platební systémy jsou ze své podstaty složité: banka držitele karty jedná s držitelem karty, banka obchodníka jedná s obchodníkem a obě banky v zásadě čelí hospodářské soutěži ostatních bank a různým tržním podmínkám, pokud jde o jejich chování vůči klientům. Proto lze očekávat, že omezení mezibankovních poplatků bude mít pozitivní vliv na přijímání platebních karet, což může na základě účinků rozsahu rovněž pozitivně ovlivnit vydávání karet. Zdá se, že snížení vysokých mezibankovních poplatků je ve většině zemí obecně spojeno s vyšší mírou přijímání karet a že v zemích s nízkými mezibankovními poplatky se karty využívají více. Na jednom z předních míst, pokud jde o používání karet, je s 216 transakcemi na obyvatele Dánsko, jehož debetní schéma má nulové mezibankovní poplatky. Platí to i pro mezinárodní schémata: ve Švýcarsku nemá schéma Maestro žádné mezibankovní poplatky a je hlavním systémem debetních karet. V Nizozemsku je míra používání a přijímání karet vysoká a stále roste, karty nahrazují hotovost. Pro Dánsko i Nizozemsko jsou příznačné nízké bankovní poplatky ve srovnání se zeměmi, v nichž jsou mezibankovní poplatky vyšší (např. s Francií, a to i po zásahu na prosazení práva hospodářské soutěže, nebo se Španělskem). Ve Španělsku se míra využívání karet po zásahu zvýšila, přičemž průměrná hodnota transakce při platbě kartou klesla od roku 2005 do roku 2010 o 15 %. Současně se podle oficiálních údajů španělské centrální banky zvýšil počet transakcí i jejich celková hodnota¹².

¹² Viz posouzení dopadů, s. 208.

Jak je znázorněno výše, pro domácí schémata bez mezibankovních poplatků je rovněž příznačná nejvyšší míra používání karet (údaje ECB), přičemž Spojené království a Švédsko mají mezibankovní poplatky rovněž relativně nízké.

Celkový dopad snížení mezibankovních poplatků na příjmy vydávajících a akceptujících poskytovatelů platebních služeb je obtížné odhadnout, jelikož ztráty způsobené limitem pro mezibankovní poplatky mohou být alespoň částečně kompenzovány zvýšením objemu transakcí uskutečněných platebními kartami (v důsledku vyšší míry jejich přijímání) a úsporami souvisejícími s manipulací s hotovostí na straně poskytovatelů platebních služeb. Další úspory nákladů mohou vyplynout z menšího počtu výběrů hotovosti z bankomatů a nižší výše mezibankovních poplatků, které se obvykle platí bankám akceptujícím bankomatové transakce. Proto není zřejmé, zda se příjmy vydávajících bank v konečném důsledku sníží. Pokud jde o životaschopnost, zdá se, že schéma debetních karet bez mezibankovních poplatků je z obchodního hlediska bez problémů životaschopné, aniž by bylo třeba zvyšovat náklady na běžné účty pro spotřebitele. Například Dánsko má ve svém domácím debetním schématu nulové mezibankovní poplatky a průměrný držitel účtu platí za běžný účet poplatky, které jsou výrazně pod průměrem EU. Podobně ve Švýcarsku je hlavní sítí debetních karet Maestro (součást MasterCard), která nemá žádné vícestranné mezibankovní poplatky.

Ve skutečnosti neexistuje žádná automatická spojitost mezi snížením mezibankovních poplatků a zvýšením ročních poplatků za kartu. Zdá se, že poplatky za platební karty jsou více spojené například s úrovní hospodářské soutěže v retailovém bankovníctví. V USA se banky po regulaci mezibankovních poplatků pokusily zvýšit poplatky účtované držitelům karet, ale po protestech spotřebitelů od toho musely ustoupit. Ve Švýcarsku došlo souběžně se snížením mezibankovních poplatků i ke snížení poplatků účtovaných držitelům karet. V Austrálii poplatky účtované držitelům karet rychle rostly před zavedením limitů mezibankovních poplatků a po reformě se jejich růst zpomalil (od roku 1997 do roku 2002 u kreditních karet +218 %, od roku 2003 do roku 2008 +122 %). Ve Španělsku se průměrné roční poplatky po zásahu zvyšovaly každoročně o 6,18 EUR u debetních karet a o 11,45 EUR u kreditních karet. Nicméně se zvýšilo karetní portfolio bank a navzdory hospodářské krizi vykazovaly kreditní karty výrazně vyšší růst než debetní karty. Další trendy mohou spíše napovědět, že ve španělském bankovním sektoru je relativně omezená hospodářská soutěž: například poplatky za vedení běžných účtů se od roku 2007 do roku 2012 zdvojnásobily a zvýšily se poplatky za přečerpaní. Zvyšování poplatků v retailovém bankovníctví je ve Španělsku zřejmě všeobecné, aniž by mělo souvislost s mezibankovními poplatky.

Podle neoficiálních údajů došlo v USA ke snížení cen jeden rok po zavedení regulace vícestranných mezibankovních poplatků. Kromě toho svědectví z Austrálie naznačují, že maloobchodníci by z nižších mezibankovních poplatků měli těžit v plné výši (ze 100 %), neboť na trzích s akceptací bývá intenzivnější hospodářská soutěž než na trzích s vydáváním, přičemž potenciální zvýšení poplatků účtovaných držitelům karet se omezuje na 30–40 % z částky, o kterou se sníží mezibankovní poplatky. Navíc po zavedení limitu mezibankovních poplatků a opatření na zvýšení transparentnosti už spotřebitelé, kteří používají levné platební prostředky, nebudou nadále „dotovat“ (často bohatší) spotřebitele, kteří používají dražší platební prostředky, neboť obchodníci nyní nemohou spotřebitele motivovat k používání určitých platebních prostředků, zejména v případě karet, které „musí“ přijímat.

Jelikož by hospodářská soutěž opět začala plnit svou úlohu, měli by spotřebitelé i maloobchodníci těžit ze vstupu nových účastníků na trh. I kdyby se zvýšily poplatky účtované držitelům karet – což není jisté, protože dopad omezení mezibankovních poplatků na příjmy bank bude pravděpodobně kombinovaný – budou mít spotřebitelé ze snížení mezibankovních poplatků přesto prospěch v důsledku nižších cen, i když na ně obchodníci

nepřenesou 100 % úspor, a v důsledku vstupu nových účastníků na platební trh. Je třeba také uvážit, že spotřebitelé budou mít velmi pravděpodobně prospěch ze služeb, které budou noví účastníci trhu nabízet. Reálným příkladem tohoto trendu je Nizozemsko s mezibankovními poplatky nižšími než 0,2 %, kde se vyvinul levný systém pro platby on-line (Ideal), a to zejména proto, že prosazené nízké mezibankovní poplatky přinutily banku inovovat. V důsledku toho si nizozemští spotřebitelé nemusí k tomu, aby mohli nakupovat přes internet, platit drahé kreditní karty.

Různé limity navrhované pro spotřebitelské karty by se nevztahovaly – jak se navrhuje v rámci možnosti v) – na platební karty pro komerční klientelu a karty vydávané trojstrannými schémata, i když tyto karty mají tendenci být dražší, neboť mají v EU omezený tržní podíl a jiné struktury poplatků a neočekává se, že by se to v budoucnosti změnilo. Nicméně opatření navrhovaná pro transakce uskutečněné spotřebitelskými kartami by se na taková schémata vztahovala v rozsahu, v jakém tato schémata vydávají uvedené karty a využívají licencovaných poskytovatelů platebních služeb způsobem, který má za následek, že schéma ve skutečnosti funguje podobně jako čtyřstranné schéma. Kromě toho by se na taková schémata ve všech případech vztahovala opatření na zvýšení transparentnosti.

Regulace transakčních poplatků účtovaných obchodníkovi, jak uvádí možnost vi), by znamenala zahrnutí nejen mezibankovních poplatků, ale i dalších poplatků účtovaných obchodníkům. To by znamenalo *de facto* kontrolu cen pro obchodníky a regulaci maloobchodních cen. Naopak stanovení maximální výše mezibankovních poplatků by znamenalo regulaci velkoobchodních cen tak, aby byly v souladu s analýzou ve věcech hospodářské soutěže a mohl být vytvořen vnitřní trh, neboť mezibankovní poplatky nejsou konečnými cenami pro maloobchodníky a už vůbec ne pro spotřebitele.

Klíčová zůstávají opatření v oblasti transparentnosti a motivování spotřebitelů k používání určitých platebních prostředků, aby se zabránilo velké podpoře karet s neregulovanými mezibankovními poplatky. Rovněž je třeba počítat s opatřeními proti obcházení.

3. PRÁVNÍ STRÁNKA NÁVRHU

Shrnutí navrhovaných opatření

Návrh je rozdělen do dvou hlavních částí.

První zavádí pravidla, jimiž se mají řídit mezibankovní poplatky. Návrh v souvislosti s nimi zavádí „regulovanou“ a „neregulovanou“ oblast. Do oblasti regulované spadají všechny karetní transakce, jichž spotřebitelé hojně využívají, a jež tedy mohou maloobchodníci stěží odmítat; jedná se tudíž o platební transakce uskutečňované spotřebitelskými debetními a kreditními kartami a o platební transakce založené na těchto kartách. Do oblasti neregulované spadají všechny transakce uskutečňované platební kartou a platební transakce *založené na kartě*, jež nespádají do regulované oblasti; patří sem též tzv. platební karty pro komerční klientelu a karty vydávané třístrannými schémata.

V regulované oblasti se počítá s tím, že během přechodného dvouletého období od vyhlášení nařízení budou maximální limity mezibankovních poplatků stanoveny pouze pro *přeshraniční* transakce (při nichž držitel karty používá svou kartu v jiném členském státě) a pro transakce akceptované z jiného členského státu (kdy obchodník využívá služeb akceptujícího poskytovatele platebních služeb z jiného členského státu).

Přestože posouzení dopadů vyhodnotilo, že by součástí nejvýhodnější možnosti mohl být zákaz mezibankovních poplatků za debetní karty, Komise se domnívá, že než budou tyto poplatky za debetní karty zcela zrušeny, je zapotřebí dále zkoumat, nakolik jsou trhy v EHP na toto opatření připraveny, zejména pokud jde o vydávání a používání debetních karet, a že

je nutno určit, že k podnícení uvedených činností není zapotřebí mezibankovní poplatky účtovat. Návrh tedy předvídá, že po přechodném období, v němž bude liberalizována a regulována pouze přeshraniční akceptace, začnou se tytéž limity poplatků používané na transakce akceptované z jiných členských států používat i na transakce domácí. Po uplynutí dvouletého období od vstupu všech ustanovení tohoto právního předpisu v platnost předloží Komise Evropskému parlamentu a Radě zprávu o jeho používání. Tato zpráva vyhodnotí zejména vhodnost výše mezibankovních poplatků a bude přihlížet k používání a nákladům jednotlivých způsobů plateb a k míře, v jaké na trh vstupují noví aktéři a nové technologie.

Po uplynutí přechodného období budou mezibankovní poplatky za všechny (*přeshraniční i domácí*) transakce uskutečňované spotřebitelskými **debetními kartami** a platební transakce založené na těchto kartách podléhat maximálnímu limitu ve výši 0,20 %. Mezibankovní poplatky za všechny (*přeshraniční i domácí*) transakce uskutečněné spotřebitelskými **kreditními kartami** a platební transakce založené na těchto kartách budou podléhat maximálnímu limitu ve výši 0,30 %. Orgány pro hospodářskou soutěž tyto limity bez dalšího schválily, a lze je tak pokládat za přiměřené referenční hodnoty, které již jsou používány, poskytují právní jistotu a současně nezpochybují činnost mezinárodních karetních schémat a poskytovatelů platebních služeb a nejsou na újmu maloobchodníkům a spotřebitelům.

Předmětem úpravy v druhé části nařízení jsou obchodní pravidla, jež budou použitelná na všechny kategorie karetních transakcí a platebních transakcí založených na kartách. Počínaje vstupem nařízení v platnost např.

- bude omezeno uplatňování povinnosti přijímat všechny karty. Zakázána však bude diskriminace na základě totožnosti vydávající banky či původu držitele karty a rozlišování mezi kartami, jež podléhají mezibankovním poplatkům v téže výši,
- bude zakázáno uplatňovat pravidla či ustanovení, která budou obchodníkům bránit či je omezovat v tom, aby spotřebitele motivovali k používání hospodárnějších platebních prostředků („pravidla o zákazu motivace spotřebitele“),
- budou akceptující poskytovatelé platebních služeb předkládat obchodníkům alespoň jednou měsíčně výkazy poplatků, v nichž budou specifikovány poplatky, které daný obchodník zaplatil v daném měsíci za jednotlivé kategorie karet a jednotlivé značky při transakcích, při nichž bude akceptant poskytovat akceptační služby,
- bude zakázáno používat pravidla, která obchodníkům nedovolují, aby o poplatcích, jež hradí akceptujícím poskytovatelům platebních služeb, informovali své zákazníky.

Uvedené posouzení dopadů bylo pozměněno po zasedání Výboru pro posuzování dopadů konaném dne 20. března 2013. Mezi významné změny patří poskytování doplňujících informací o trhu karet, jeho fungování a o judikatuře EU k mezibankovním poplatkům a souhrn ekonomické literatury o těchto poplatcích. S cílem přesněji popsat dopady nejdůležitějších možností uvedené v hlavním textu byl podrobněji rozveden možný dopad, jaký by zavedení maximálních limitů u mezibankovních poplatků mělo na poplatky hrazené držiteli karet, na celkový prospěch spotřebitelů a na příjmy bank. Lépe ozřejmeny byly vzájemné vazby mezi jednotlivými možnostmi a soubory opatření a lépe vysvětleno bylo též zdůvodnění komplexního souboru opatření, který by se zaměřil i na mezibankovní poplatky. Tím byly podloženy důvody, proč by měly být mezibankovní poplatky předmětem právní úpravy.

Právní základ

Ustanovení čl. 114 odst. 1 Smlouvy o fungování EU.

Zásada subsidiarity

Uplatní se zásada subsidiarity, jelikož návrh nespadá do výlučné pravomoci Unie.

Členské státy nemohou dostatečným způsobem dosáhnout cílů návrhu z těchto důvodů:

Integrovaný platební trh postavený na sítích, které přesahují hranice států, ze své podstaty vyžaduje přístup na úrovni celé EU, neboť použitelné zásady, pravidla, postupy a normy musí být konzistentní ve všech členských státech, aby byla všem účastníkům trhu zaručena právní jistota a rovné podmínky. Alternativou k přístupu na úrovni Unie by byl systém vnitrostátních regulačních opatření a opatření na prosazování pravidel hospodářské soutěže, který by byl méně účinný než opatření na úrovni EU, jakož i složitější a nákladnější než právní úprava na evropské úrovni. Možný zásah na úrovni EU je proto v souladu se zásadou subsidiarity. Takový přístup podporuje jednotnou oblast pro platby v eurech (SEPA) a je v souladu s Digitální agendou, zejména s vytvořením jednotného digitálního trhu. Prosazuje technické inovace a přispívá k růstu a vytváření pracovních míst, především v oblasti elektronického obchodování a obchodování prostřednictvím mobilních telefonů.

Kromě toho – vzhledem k přeshraniční povaze platebních trhů – by jakékoli opatření přijaté veřejnými orgány ve snaze snížit nebo změnit úroveň velkoobchodních poplatků (mezibankovních poplatků) v jednom členském státě narušilo plynulé fungování platebního trhu v celém Společenství a ztížilo integraci trhu, neboť by nevedlo k vytvoření rovných podmínek v celé EU. To by například nastalo v případě odlišných vnitrostátních opatření zaměřených na regulaci nebo omezení mezibankovních poplatků, která se v současné době očekávají v několika členských státech.

Návrh je proto v souladu se zásadou subsidiarity.

Zásada proporcionality

Návrh je v souladu se zásadou proporcionality z těchto důvodů:

Návrh nepřekračuje rámec toho, co je nezbytné pro dosažení jeho cílů, a sice přispět k vytvoření celounijního platebního trhu, který umožní spotřebitelům, maloobchodníkům a dalším podnikům plně využívat výhod vnitřního trhu EU, včetně elektronického obchodování. Uvedené lepší možnosti vstupu na trh pro celoevropské subjekty, více inovací, více prostoru pro vnitrostátní (obecně levnější) schémata karet a omezenější používání hotovosti poskytnou příležitosti maloobchodníkům a poskytovatelům platebních služeb bez ohledu na to, zda jde o banky nebo subjekty nově vstupující na trh. Účinná hospodářská soutěž na trhu plateb kartou a plateb založených na kartě povede k efektivnějším výsledkům fungování trhu, širšímu výběru poskytovatelů platebních služeb včetně celoevropských poskytovatelů a inovativních subjektů a nižším nákladům pro maloobchodníky i spotřebitele. Tyto úspory nákladů by obchodníci následně měli přenést na spotřebitele v podobě nižších maloobchodních cen.

Mezibankovní poplatky jako takové a jejich značně rozdílné výše brání integraci trhu a účinné hospodářské soutěži a jejich účinky jsou posíleny mnoha obchodními pravidly, která snižují transparentnost vůči maloobchodníkům a spotřebitelům, omezují maloobchodníky ve volbě akceptanta v jiném členském státě a neumožňují maloobchodníkům motivovat spotřebitele k používání hospodárnějších platebních prostředků.

Na základě konzultací se zúčastněnými stranami, jež byly shrnuty v posouzení dopadů, navrhuje Komise kombinaci opatření na posílení účinného fungování trhu, omezení úrovně

mezibankovních poplatků za přeshraniční transakce uskutečněné spotřebitelskými debetními a kreditními kartami (v první fázi) a v druhé fázi omezení úrovně mezibankovních poplatků také u domácích transakcí se spotřebitelskými kreditními a debetními kartami.

Upuštění od regulace by znamenalo, že nebudou řešeny problémy spočívající v rostoucí závislosti na dvou mezinárodních účastnících trhu a postupném zániku (obecně levnějších) domácích schémat platebních karet. Možnosti úspor z rozsahu a širší nabídky by pro potenciální nové celoevropské účastníky trhu a inovativní subjekty zůstaly nadále omezené, zatímco obchodníci a spotřebitelé by nadále dopláceli na roztržistý a nákladný evropský platební trh (podle ECB více než 1 % HDP EU neboli 130 miliard EUR ročně). Ponechat řešení těchto otázek na opatřeních v oblasti prosazování práva hospodářské soutěže, zejména na základě rozsudku ve věci MasterCard, by znamenalo, že řešení pravděpodobně zabere mnoho let, vždy bude probíhat případ od případu, a nemůže tedy zajistit rovné podmínky.

Je nutné a přiměřené do opatření zahrnout i domácí transakce, a nikoliv jen přeshraniční transakce, z kterých by měli prospěch především velcí maloobchodníci. Přeshraniční transakce lze upravit rychle, a tím nabídnout maloobchodníkům možnost hledat cenově dostupnější akceptační služby v jiných členských státech a motivovat domácí bankovní sektor či schémata ke snížení akceptačních poplatků. Obdobný proces nedávno proběhl v případě inkasních transakcí. Nařízením o přechodu na systém SEPA byly omezeny mezibankovní poplatky za inkasní transakce, zrušeny přeshraniční mezibankovní poplatky za inkasní transakce a ponechána možnost zachovat domácí mezibankovní poplatky do roku 2017. Následně, též vzhledem k tomu, že řada obchodníků přešla k akceptantům do sousedních zemí, se banky zavázaly zrušit své mezibankovní poplatky za inkasní transakce již k 1. září 2013¹³¹⁴.

Díky jednostranným závazkům, jež byly přijaty v rámci řízení ve věcech hospodářské soutěže, již mnoho přeshraničních platebních transakcí uskutečněných kartou v Unii probíhá za dodržení maximálních limitů pro mezibankovní poplatky, které se použijí v první fázi platnosti tohoto nařízení. Tyto prvky proto lze zavést rychle. Nicméně domácí mezibankovní poplatky je třeba změnit. Pro domácí platební transakce je proto nezbytné poskytnout přechodné období. Návrh navíc členským státům nebrání v tom, aby prostřednictvím vnitrostátních právních předpisů zachovaly nebo zavedly nižší limity či opatření se stejným cílem či účinkem.

Kromě toho by z omezení mezibankovních poplatků měli prospěch maloobchodníci, u nichž je oproti bankám pravděpodobnější, že tyto přínosy přenesou na své zákazníky, a to vzhledem k současné nižší úrovni hospodářské soutěže a mobility klientů v bankovním sektoru.

Spotřebitelé přitom již platí mezibankovní poplatky nepřímo v maloobchodních cenách a ti, kteří používají hotovost nebo debetní karty, v současné době dotují používání dražších karet jinými spotřebiteli. Lze argumentovat, že snížení mezibankovních poplatků bude motivovat banky, aby zvýšily poplatky účtované držitelům karet. Neexistují však žádné důkazy o takové spojitosti. Poplatky za platební karty jsou zřejmě dány především úrovní hospodářské soutěže v retailovém bankovníctví.

Zatímco tento návrh podporuje integraci trhu, vstup na trh a prospěch spotřebitelů a maloobchodníků, nepříznivý dopad na zavedené poskytovatele platebních služeb a banky není zdaleka jistý. Očekává se, že zavedení uvedených maximálních úrovní mezibankovních poplatků bude mít pozitivní vliv na míru přijímání platebních karet ze strany obchodníků, a

¹³ http://www.autoritedelaconurrence.fr/user/standard.php?id_rub=418&id_article=1895.

¹⁴ http://www.autoritedelaconurrence.fr/user/standard.php?id_rub=418&id_article=1895.

přiměje tedy spotřebitele karty více používat. Zvýšení objemu transakcí uskutečněných platebními kartami (v důsledku vyšší míry jejich přijímání) a úspory související s manipulací s hotovostí by mohly bankám alespoň částečně kompenzovat potenciální ztráty způsobené limitem mezibankovních poplatků. Další úspory nákladů by mohly plynout z menšího počtu výběrů hotovosti z bankomatů.

Uvedené stropy ve výši 0,2 % a 0,3 % jsou založeny na tzv. „testu neutrality obchodníka“, v rámci něhož se zjišťuje úroveň poplatků, kterou by byl obchodník ochoten zaplatit, pokud by porovnal náklady na používání platební karty zákazníkem s náklady na platby bez použití karty (hotovostní). Uvedené hodnoty byly stanoveny na základě tohoto testu s využitím údajů shromážděných čtyřmi národními centrálními bankami. Společnosti Visa, MasterCard a francouzské domácí schéma Groupement Cartes Bancaires s těmito hodnotami souhlasily. Návrh je tedy přiměřený výše uvedeným cílům. Všechna navrhovaná pravidla byla posuzována z hlediska přiměřenosti a s cílem dosáhnout vhodné a přiměřené regulace.

Volba nástrojů

Navrhované nástroje: nařízení.

Jiné prostředky by nebyly přiměřené z těchto důvodů:

Výše mezibankovních poplatků a restriktivní obchodní pravidla si žádají standardizaci v technické rovině a co nejúplnější harmonizaci. Uvedené hovoří ve prospěch nařízení, a nikoli směrnice. V důsledku síťové povahy odvětví platebních služeb se navíc většina přínosů regulace projeví až poté, co bude ve všech členských státech EU dokončen přechod na platební prostředky používané v rámci celé Unie. U směrnice, jež může být členskými státy provedena různě, existuje riziko, že prohloubí současnou roztržičnost trhu plateb. V neposlední řadě by přechod zpozdila vzhledem k času potřebnému na provedení do vnitrostátního práva. K regulaci mezibankovních poplatků a restriktivních obchodních pravidel na trhu plateb kartou a na trhu mobilních a internetových plateb založených na kartě doporučuje tedy Komise využít právního nástroje nařízení.

Toto nařízení dodržuje základní práva a respektuje zásady zakotvené zejména v Listině základních práv Evropské unie, zejména svobodu podnikání, právo na účinnou právní ochranu a spravedlivý proces, a je nutno jej v souladu s těmito právy a zásadami používat.

4. ROZPOČTOVÉ DŮSLEDKY

Návrh nemá na rozpočet EU žádný dopad.

5. NEPOVINNÉ PRVKY

Přezkum / revize / ustanovení o skončení platnosti

Návrh obsahuje doložku o přezkumu.

Evropský hospodářský prostor

Navržený právní předpis se týká záležitosti s významem pro Evropský hospodářský prostor, a proto by se měl na EHP vztahovat.

Podrobné vysvětlení návrhu

V zájmu zjednodušení rozhodovacího procesu je níže v hlavních bodech shrnut obsah nařízení.

Podle článku 1 (Předmět a oblast působnosti) je předmětem nařízení úprava, kterou se řídí mezibankovní poplatky za transakce uskutečňované platebními kartami a za platební

transakce založené na kartách v rámci EU v případě takových platebních transakcí, kdy jsou příjemce i jeho poskytovatel platebních služeb usazení v EU. Předmětem úpravy jsou dále obchodní pravidla, jimiž se uvedené platby řídí.

Článek 2 (Definice) je v maximální možné míře sladěn s definicemi použitými ve směrnici 2007/64/ES. Vzhledem k omezené oblasti působnosti tohoto nařízení oproti směrnici o platebních službách jsou nicméně některé definice potřebám tohoto návrhu přizpůsobeny.

Článek 3 (Maximální mezibankovní poplatek za přeshraniční transakce uskutečňované spotřebitelskými debetními a kreditními kartami) stanoví poskytovatelům platebních služeb limity mezibankovních poplatků ve výši 0,2 %, resp. 0,3 %. Toto ustanovení by mělo vstoupit v platnost dva měsíce po vyhlášení.

Článek 4 (Maximální mezibankovní poplatky za veškeré transakce uskutečňované spotřebitelskými debetními a kreditními kartami) stanoví poskytovatelům platebních služeb limity mezibankovních poplatků ve výši 0,2 %, resp. 0,3 % z hodnoty transakce, jež platí pro všechny transakce uskutečňované spotřebitelskými debetními a kreditními kartami. Toto ustanovení by mělo vstoupit v platnost dva roky po vyhlášení.

Článek 5 (Zákaz obcházení limitů) stanoví, že pro účely dodržování limitů podle článků 3 a 4 a posouzení, zdali tyto limity nejsou obcházeny, je do výpočtu mezibankovních poplatků zahrnuto i čisté saldo uhrazených a obdržených poplatků, které si vzájemně mezi sebou hradí vydavatel a schéma (tzv. „čistá náhrada“).

Článek 6 (Udělování licencí) stanoví, že licence, jež udělují schémata pro účely vydávání či akceptace, by neměly být omezeny na určité území, nýbrž měly by se vztahovat na celé území Unie.

Článek 7 (Oddělení schémat od zpracování) stanoví, že schémata a subjekty, jež transakce zpracovávají, by měly být vzájemně organizačně odděleny. Pravidla zpracování by měla podléhat zákazu územní diskriminace a pro systémy zpracovatelů je stanoven požadavek technické interoperability.

Podle článku 8 (*Co-badging* a volba aplikace) vydavatel platebního prostředku rozhoduje, které platební aplikace mohou být umístěny na téže kartě nebo témže zařízení. Volba použité platební aplikace je na spotřebiteli a vydavatel ji nemůže stanovovat předem vkládáním automatických mechanismů do daného prostředku či zařízení v prodejném místě.

Článek 9 (Zákaz používání jednotných poplatků) ozřejmuje, že akceptující banky jsou povinny příjemcům za různé kategorie a značky platebních karet nabízet a účtovat položkově specifikované poplatky, a nikoli jim ukládat jednotnou cenu. Tyto banky jsou dále povinny podávat příjemcům relevantní informace o výši těchto poplatků.

Článek 10 (Povinnost přijímat všechny karty („*Honour All Cards Rule*“)) specifikuje, že platební schémata a poskytovatelé platebních služeb nemohou maloobchodníkovi uložit, aby přijímal určitou kategorii či značku, jestliže již přijímá kategorii či značku odlišnou. Výjimkou jsou případy, kdy je daná kategorie či značka zpoplatněna tímž regulovaným mezibankovním poplatkem jako tato přijímaná kategorie či značka. Například obchodníci, kteří přijímají určité spotřebitelské debetní karty, nesmějí být nuceni přijímat spotřebitelské kreditní karty, avšak může jim být uloženo, aby akceptovali i jiné spotřebitelské debetní karty.

Článek 11 (Motivační pravidla) stanoví, že platební schémata a schémata poskytovatelů platebních služeb nemohou maloobchodníkům bránit v tom, aby spotřebitele motivovali k používání konkrétních platebních prostředků, jež daný maloobchodník preferuje. Tímto pravidlem nejsou dotčena ustanovení o slevách a o dalších poplatcích podle směrnice o platebních službách a podle článku 19 směrnice o právech spotřebitelů. Platební schémata a

schémata poskytovatelů platebních karet nemohou maloobchodníkům bránit v tom, aby spotřebitele informovali o mezibankovních a transakčních poplatcích účtovaných obchodníkům.

Článek 12 (Informace o jednotlivých platebních transakcích poskytované příjemci) upravuje informace, které je poskytovatel platebních služeb povinen poskytnout obchodníkovi poté, co je provedena jednotlivá platební transakce. Článek stanoví možnost poskytovat tyto informace v pravidelných intervalech.

Článek 13 (Příslušné orgány) upravuje postupy pro určení vnitrostátních orgánů odpovědných za používání tohoto nařízení.

Článek 14 (Sankce) vyžaduje, aby členské státy upravily a Komisi oznámily sankce, jež budou ukládány za porušení tohoto nařízení.

Podle článku 15 (Postupy řešení sporů, mimosoudních stížností a zjednávání nápravy) mají členské státy stanovit specifické požadavky na urovnávání sporů mezi příjemci a poskytovateli platebních služeb.

Podle článku 16 (Doložka o přezkumu) by měl být po čtyřech letech od vstupu nařízení v platnost proveden jeho přezkum, jehož předmětem by měla být zejména výše mezibankovních poplatků. Článek dále popisuje mechanismy, s jejichž pomocí je posuzována účinnost používání tohoto nařízení a jsou navrhovány jeho případné změny.

Článek 17 (Vstup v platnost) stanoví datum, k němuž nařízení vstupuje v platnost.

Návrh

NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY**o mezibankovních poplatcích za platební transakce založené na kartách**

(Text s významem pro EHP)

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 114 odst. 1 této smlouvy,
s ohledem na návrh Evropské komise,

po postoupení návrhu legislativního aktu vnitrostátním parlamentům,

s ohledem na stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru¹⁵,

s ohledem na stanovisko Evropské centrální banky¹⁶,

v souladu s řádným legislativním postupem,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Roztříštěnost vnitřního trhu poškozuje v Unii konkurenceschopnost, růst a tvorbu pracovních míst. V zájmu řádného fungování vnitřního trhu je nezbytné odstranit přímé i nepřímé překážky, jež brání řádnému fungování a završení integrovaného trhu elektronických plateb, kde není rozdíl mezi platbami vnitrostátními a přeshraničními.
- (2) Právní základ pro vytvoření celounijního vnitřního trhu plateb položila směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/64/ES¹⁷, neboť činnost poskytovatelů platebních služeb významně zjednodušila tím, že pro poskytování tohoto druhu služeb nastavila jednotná pravidla.
- (3) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 924/2009¹⁸ zavedlo zásadu, že poplatky, jež hradí uživatelé za přeshraniční platby v eurech, musí být stejné jako poplatky za odpovídající platby uvnitř členského státu, včetně plateb kartou, na něž se vztahuje toto nařízení.
- (4) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 260/2012¹⁹ zavedlo pravidla, jimiž se řídí úhrady a inkasa v eurech na vnitřním trhu, avšak z oblasti své působnosti vyloučilo platby založené na kartách.

¹⁵ Úř. věst. C , , s. .

¹⁶ Úř. věst. C , , s. .

¹⁷ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/64/ES ze dne 13. listopadu 2007 o platebních službách na vnitřním trhu, kterou se mění směrnice 97/7/ES, 2002/65/ES, 2005/60/ES a 2006/48/ES a zrušuje směrnice 97/5/ES (Úř. věst. L 319, 5.12.2007, s. 1).

¹⁸ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 924/2009 ze dne 16. září 2009 o přeshraničních platbách ve Společenství a zrušení nařízení (ES) č. 2560/2001 (Úř. věst. L 266, 9.10.2009, s. 11).

¹⁹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 260/2012 ze dne 14. března 2012, kterým se stanoví technické a obchodní požadavky pro úhrady a inkasa v eurech a kterým se mění nařízení (ES) č. 924/2009 (Úř. věst. L 94, 30.3.2012, s. 22).

- (5) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU²⁰ harmonizuje některá pravidla, jimiž se řídí smlouvy mezi spotřebiteli a obchodníky, včetně pravidel o poplatcích za použití určitého způsobu platby, na jejichž základě jsou členské státy povinny obchodníkům zakázat, aby účtovali spotřebitelům v souvislosti s použitím konkrétního způsobu platby poplatky, které převyšují náklady na použití daného způsobu platby nesené obchodníkem.
- (6) V situaci, kdy mají spotřebitelé, maloobchodníci a společnosti plně využívat výhod, jež s sebou přináší vnitřní trh, mají bezpečné, efektivní, konkurenceschopné a inovativní elektronické platby zásadní význam zejména vzhledem k rostoucímu významu elektronického obchodování ve světě.
- (7) Několik členských států²¹ připravuje právní předpisy, jež mají regulovat mezibankovní poplatky a upravovat řadu otázek, k nimž patří mj. limity mezibankovních poplatků na různých úrovních, transakční poplatky, povinnost přijímat všechny karty („*Honour All Cards Rule*“) či opatření k motivaci spotřebitelů. Stávající správní rozhodnutí vydávaná v některých členských státech se výrazně liší. Vzhledem ke škodlivosti mezibankovních poplatků pro maloobchodníky a spotřebitele se předpokládá, že budou na vnitrostátní úrovni zaváděna další regulační opatření, jež mají řešit výši či rozdílnost těchto poplatků. Tato vnitrostátní opatření by pravděpodobně kladla výrazné překážky završení vnitřního trhu v oblasti plateb kartou a internetových a mobilních plateb založených na kartě, a tedy by bránila volnému pohybu služeb.
- (8) Platební karty jsou při nákupech v maloobchodu nejčastěji používaným prostředkem elektronické platby. Integrace unijního trhu s platebními kartami však ještě zdaleka není dovršena, neboť řadu platebních řešení nelze vyvíjet s dosahem za hranice členských států nebo je novým celounijním poskytovatelům bráněno ve vstupu na trh. Nedostatečná integrace trhu aktuálně zvyšuje ceny a omezuje jednak výběr platebních služeb pro spotřebitele a maloobchodníky, jednak příležitosti využít výhod, jež s sebou vnitřní trh přináší. Je tedy zapotřebí odstranit překážky, jež nadále brání rozvoji plně integrovaného trhu a efektivnímu fungování trhu s kartami, včetně mobilních a internetových plateb založených na kartě.
- (9) V zájmu účinného fungování vnitřního trhu by mělo být ku prospěchu maloobchodníků a spotřebitelů podporováno a zjednodušeno používání elektronických plateb. Pro účely využití výhod vnitřního trhu a elektronického obchodování lze karty a další elektronické platby používat univerzálnějším způsobem, včetně možností platit on-line, s tím, že elektronické platby nabízejí maloobchodníkům též možnost potenciálně bezpečných plateb. Platby kartou a platby založené na kartách namísto placení v hotovosti by tedy mohly být pro maloobchodníky a spotřebitele přínosné za předpokladu, že budou poplatky za využívání platebních systémů stanoveny v ekonomicky efektivní výši, a současně by mohly napomáhat inovacím a vstupu nových provozovatelů na trh.
- (10) Jedním z hlavních faktorů, který brání fungování vnitřního trhu s platbami kartou a platbami založenými na kartě, je rozšířenost mezibankovních poplatků, jež ve většině členských států nepodléhají žádné právní úpravě. Mezibankovními poplatky se rozumí

²⁰ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU ze dne 25. října 2011 o právech spotřebitelů, kterou se mění směrnice Rady 93/13/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/44/ES a zrušuje směrnice Rady 85/577/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES (Úř. věst. L 304, 22.11.2011, s. 64).

²¹ Itálie, Maďarsko, Polsko a Spojené království.

mezibankovní poplatky, jež si vzájemně mezi sebou v rámci určitého karetního schématu hradí poskytovatelé platebních služeb, kteří karty akceptují, a poskytovatelé platebních služeb, kteří karty vydávají. Mezibankovní poplatky tvoří hlavní součást poplatků, které obchodníkům za jednotlivé karetní transakce účtují akceptující poskytovatelé platebních služeb. Obchodníci tyto náklady na karty poté zahrnují do cen svého zboží a služeb. V praxi je hospodářská soutěž mezi karetními schématy z velké části zaměřena na to, přesvědčit co nejvíce vydávajících poskytovatelů platebních služeb (např. bank), aby vydávali karty toho kterého schématu, což mezibankovní poplatky na trhu zpravidla *zvyšuje*, namísto aby je *snižovalo*, a je v rozporu s nastolováním cenové disciplíny, kterou se hospodářská soutěž v tržní ekonomice zpravidla projevuje. Regulace mezibankovních poplatků by fungování vnitřního trhu zlepšila.

- (11) Stávající široká škála mezibankovních poplatků a jejich výše brání tomu, aby na trh vstoupili „noví“ aktéři s celounijní působností, jejichž podnikatelské modely by pracovaly s nižšími mezibankovními poplatky, a to je ku škodě potenciálních úspor z rozsahu a sortimentu i ku škodě výsledného růstu efektivnosti. Uvedené má negativní dopady na maloobchodníky i spotřebitele a brání inovacím. Jelikož by celounijní aktéři museli vydávajícím bankám nabízet mezibankovní poplatky přinejmenším v maximální výši uplatňované na trhu, na nějž by chtěli vstoupit, dochází též ke konzervaci stávající roztržitosti trhu. Je rovněž možné, že vlivem tlaku bank na vyšší výnosy z mezibankovních poplatků jsou k odchodu z trhu nucena stávající domácí schémata, která operují s mezibankovními poplatky na nižší nebo nulové hladině. Spotřebitelé a obchodníci tak mají omezený výběr, čelí vyšším cenám a nižší kvalitě platebních služeb a mají omezenou možnost využívat celounijních platebních řešení. Maloobchodníci navíc nemohou rozdíly v poplatcích překlenout tím, že by využívali služeb přijímání karet, jež nabízejí banky v jiných členských státech. Podle zvláštních pravidel, která uplatňují platební schémata, musí být na každou platební transakci uplatněn mezibankovní poplatek podle „prodejního místa“ (země maloobchodníka). Tato pravidla brání akceptujícím bankám v tom, aby své služby úspěšně nabízely v jiných členských státech, a maloobchodníkům v tom, aby své náklady na platby snižovali ku prospěchu spotřebitelů.
- (12) Tuto situaci nedokázaly napravit Komise ani vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž uplatňováním stávajících právních předpisů.
- (13) K zamezení fragmentace vnitřního trhu a významného narušení hospodářské soutěže v důsledku rozdílných právních předpisů a správních rozhodnutí je tedy zapotřebí v souladu s článkem 114 SFEU přijmout opatření, jimiž bude tento problém v podobě vysokých a rozdílných mezibankovních poplatků napraven, umožnit poskytovatelům platebních služeb, aby své služby poskytovali i v jiných členských státech, a spotřebitelům a maloobchodníkům dát možnost využívat přeshraničních služeb.
- (14) Použitím tohoto nařízení není dotčeno použití právních předpisů Unie a členských států v oblasti hospodářské soutěže. Členským státům by nemělo bránit v tom, aby prostřednictvím vnitrostátních právních předpisů zachovaly nebo zavedly nižší limity či opatření se stejným cílem či účinkem.
- (15) Toto nařízení sleduje postupný přístup. Nejprve je nutné přijmout opatření, která zjednoduší vydávání a akceptaci transakcí uskutečňovaných platebními kartami v jiných členských státech. Potřebnou právní srozumitelnost a přehlednost by mělo přinést zavedení možnosti, aby obchodníci volili akceptanta mimo svůj členský stát („přeshraniční akceptace“), a stanovení maximálních přeshraničních mezibankovních

poplatků za transakce akceptované z jiných členských států. Dále by měly licence na vydávání nebo akceptaci platebních prostředků platit v Unii bez územního omezení. Tato opatření by napomohla hladkému fungování vnitřního trhu plateb kartou a internetových a mobilních plateb ku prospěchu spotřebitelů a maloobchodníků.

- (16) Díky jednostranným závazkům, jež byly přijaty v rámci řízení v soutěžních věcech, je řada přeshraničních platebních transakcí prováděných kartou v Unii již nyní prováděna za dodržení maximálních limitů pro mezibankovní poplatky, které se použijí v první fázi platnosti tohoto nařízení. Ustanovení, jež se těchto transakcí týkají, by tedy měla vstoupit v platnost rychle, vytvořit příležitosti pro maloobchodníky k tomu, aby hledali cenově dostupnější akceptační služby v jiných členských státech, a motivovat domácí bankovní sektor či schémata k tomu, aby snížily své akceptační poplatky.
- (17) V případě domácích transakcí bude zapotřebí určité přechodné období, jež poskytovatelům platebních služeb a schématům poskytne čas k tomu, aby se přizpůsobili novým požadavkům. Po uplynutí dvouletého období od vstupu tohoto nařízení v platnost by tedy v zájmu završení vnitřního trhu plateb založených na kartě měly být limity mezibankovních poplatků za transakce uskutečňované spotřebitelskými kartami rozšířeny na všechny, tj. přeshraniční i domácí, platby.
- (18) V zájmu snazší přeshraniční akceptace by se na veškeré (*přeshraniční i domácí*) transakce uskutečňované spotřebitelskými debetními kartami a platební transakce *založené na těchto kartách* měl vztahovat mezibankovní poplatek v maximální výši 0,20 % a na veškeré (*přeshraniční i domácí*) transakce uskutečňované spotřebitelskými kreditními kartami a platební transakce *založené na těchto kartách* by se měl vztahovat mezibankovní poplatek v maximální výši 0,30 %.
- (19) Tyto limity se opírají o tzv. test neutrality obchodníka, s nímž pracuje ekonomická literatura a jenž určuje výši poplatku, kterou by byl obchodník ochoten zaplatit, kdyby měl porovnat náklady na použití platební karty zákazníkem s náklady na (hotovostní) platby bez použití karty (s přihlédnutím k servisnímu poplatku hrazenému akceptujícími bankám, tj. k transakčnímu poplatku účtovanému obchodníkům, který je hrazen nad rámec poplatku mezibankovního). Vzniká tak motivace používat hospodárné platební prostředky, neboť jsou podporovány karty spojené s většími transakčními výhodami a současně jsou eliminovány nepřiměřené transakční poplatky, které by i na ostatní spotřebitele přenášely skryté náklady. V opačném případě by mohly z kolektivních ujednání o mezibankovních poplatcích plynout nadměrné transakční poplatky, protože obchodníci se zdráhají odmítat nákladné platební prostředky z obavy, aby nepřišli o podnikatelskou příležitost. Ze zkušeností vyplývá, že jsou tyto limity přiměřené, neboť neohrožují provozování mezinárodních karet schémat ani činnost poskytovatelů platebních služeb. Kromě výhod maloobchodníkům a spotřebitelům tyto limity přinášejí rovněž právní jistotu.
- (20) Toto nařízení by se mělo vztahovat na všechny transakce, v jejichž případě jsou poskytovatelé platebních služeb plátce i příjemce usazeni v Unii.
- (21) V souladu se zásadou technologické neutrality, kterou stanoví Digitální agenda pro Evropu, by se mělo toto nařízení použít na platební transakce založené na kartách bez ohledu na prostředí, v němž tyto transakce probíhají, včetně transakcí uskutečňovaných pomocí retailových platebních prostředků a služeb, které mohou být využívány off-line, on-line nebo pomocí mobilních zařízení.
- (22) Transakce uskutečňované platebními kartami zpravidla probíhají na bázi dvou hlavních podnikatelských modelů, tzv. třístranných schémat platebních karet (držitel

karty – akceptující a vydávající schéma – obchodník) a čtyřstranných schémat platebních karet (držitel karty – vydávající banka – akceptující banka – obchodník). Rada čtyřstranných schémat platebních karet používá explicitní mezibankovní poplatek, který je většinou mnohostranný. V třístranných schématech platebních karet mají mezibankovní poplatky (poplatky, jež hradí akceptující banka, aby podnítila vydávání a používání karet) povahu implicitní. K zohlednění těchto implicitních mezibankovních poplatků a v zájmu nastolení rovných podmínek by měla být ta třístranná schémata platebních karet, která využívají poskytovatelů platebních služeb jakožto vydavatelů či akceptantů, pokládána za schémata čtyřstranná a měla by podléhat týmž pravidlům a současně by se měl na všechny poskytovatele vztahovat požadavek transparentnosti spolu s dalšími opatřeními ve spojitosti s pravidly podnikání.

- (23) Je důležité zajistit, aby ustanovení o mezibankovních poplatcích, jež mají hradit nebo obdržet poskytovatelé platebních služeb, nebyla obcházena tím, že budou vydávajícím poskytovatelům platebních služeb plynout poplatky alternativní cestou. K eliminaci takového stavu by mělo být čisté saldo poplatků, jež vydávající poskytovatel platebních služeb uhradí a obdrží od určitého schématu platebních karet („čistá náhrada“), pokládáno za mezibankovní poplatek. Pro účely kontroly, zdali nejsou obcházeny stanovené limity, by měla být při výpočtu mezibankovního poplatku zohledněna celková výše plateb či pobídek, jež vydávající poskytovatel platebních služeb obdrží od určitého schématu platebních karet v souvislosti s regulovanými transakcemi, a od této částky by měly být odečteny poplatky, jež tento vydávající poskytovatel platebních služeb tomuto schématu uhradí. Takto zohledňované platby, pobídky a poplatky mohou být přímé (tj. odvozené od objemu či specifické pro určité transakce), nebo nepřímé (např. marketingové pobídky, bonusy či rabaty za dosažení určitých transakčních objemů).
- (24) Spotřebitelům zpravidla nejsou známy poplatky, jež obchodníci hradí za platební prostředek, který používají. Současně mohou různé pobídkové praktiky, jichž používají vydávající poskytovatelé platebních služeb (např. cestovní poukazy, bonusy, rabaty, právo požadovat vrácení peněžních prostředků, pojištění zdarma aj.), motivovat zákazníky k tomu, aby používali platební prostředky, z nichž vydávajícím poskytovatelům platebních služeb plynou vysoké poplatky. K zamezení těchto praktik by se měla opatření k omezení mezibankovních poplatků použít pouze na takové platební karty, z nichž se stal masově rozšířený produkt a jež obchodníci zpravidla jen s obtížemi odmítají vzhledem k jejich rozšířenému vydávání a používání (tj. spotřebitelské debetní a kreditní karty). V zájmu účinnějšího fungování trhu v neregulovaných částech odvětví a za účelem omezení převodů podnikatelské činnosti z regulovaných částí odvětví do částí neregulovaných je nutno přijmout několik opatření, k nimž patří mj. oddělení schémat od infrastruktury, motivace plátců ze strany příjemců a zavedení možnosti selektivního přijímání platebních prostředků ze strany příjemce.
- (25) Díky oddělení schémat od infrastruktury by měli být všichni zpracovatelé schopni soutěžit o zákazníky schémat. Jelikož náklady na zpracování tvoří podstatnou část celkových nákladů na přijímání karet, je důležité, aby se tato část hodnotového řetězce otevřela účinné hospodářské soutěži. Na základě oddělení schémat od infrastruktury by měli být zpracovatelé a karetní schémata z hlediska právní formy, organizace a rozhodovacích procesů vzájemně nezávislí. Neměli by se dopouštět diskriminace, např. tím, že by si vzájemně poskytovali zvýhodněné podmínky či vyhrazené informace, jež nejsou k dispozici jejich konkurentům v daném segmentu trhu, že by na

své konkurenty v daném segmentu trhu kladli neúměrné informační požadavky, že by prováděli křížové subvencování svých činností nebo uzavírali ujednání o sdílené správě a řízení. Tyto diskriminační praktiky způsobují fragmentaci trhu, ztěžují novým aktérům vstup na trh a brání výkonu činnosti v celounijním měřítku, a ku škodě maloobchodníků, společností a spotřebitelů tedy působí proti završení vnitřního trhu plateb kartou a internetových a mobilních plateb.

- (26) Pravidla, která používají schémata platebních karet, a postupy poskytovatelů platebních služeb zpravidla udržují obchodníky a spotřebitele v nevědomosti o rozdílech v poplatcích a snižují transparentnost trhu, např. tím, že pracují s jednotnými poplatky („*blending*“), zakazují obchodníkům zvolit cenově výhodnější značku karty v případě tzv. co-brandovaných karet („*co-branded cards*“) či motivovat k používání těchto cenově výhodnějších karet spotřebitele. I když obchodníci o odlišných nákladech vědí, brání jim pravidla uplatňovaná daným schématem nezřídka v tom, aby ke snížení poplatků něco podnikli.
- (27) Platební prostředky jsou pro příjemce spojeny s různými náklady, a některé prostředky jsou tedy dražší než jiné. S výjimkou případů, kdy je použití určitého platebního prostředku při určitých druhích plateb uloženo právním předpisem nebo kdy platební prostředek nelze odmítnout z důvodu jeho postavení zákonného platidla, měl by mít příjemce volnost v tom, aby plátce motivoval k používání konkrétního platebního prostředku. Karetní schémata a poskytovatelé platebních služeb ukládají příjemcům v této souvislosti několik omezení, k nimž patří např. omezená možnost, aby příjemce odmítal určité platební prostředky k úhradě nízkých částek, aby byly plátcům sdělovány údaje o poplatcích vznikajících příjemci z určitých platebních prostředků, či omezení počtu pokladen v příjemcově provozovně, jež přijímají určité platební prostředky. Tato omezení by měla být zrušena.
- (28) V souladu s článkem 55 návrhu COM(2013) 547 může příjemce motivovat plátce k tomu, aby používal určitý platební prostředek. Za použití platebních prostředků, jejichž mezibankovní poplatky jsou regulovány tímto nařízením, by však neměl příjemce požadovat žádné poplatky, neboť v takových situacích jsou výhody příplatků omezené a situaci na trhu znepřehledňují.
- (29) Povinnost přijímat všechny karty představuje dvojí závazek, jež ukládají vydávající poskytovatelé platebních služeb a schémata platebních karet příjemcům, kteří v souladu s touto povinností musí na straně jedné přijímat všechny karty téže značky (prvek „přijímání karet všech *typů*“) bez ohledu na rozdílné náklady spojené s těmito kartami a na straně druhé musí karty přijímat bez ohledu na konkrétní banku, jež kartu vydala (prvek „přijímání karet od všech *vydavatelů*“). Je v zájmu spotřebitele, aby příjemce nemohl v rámci téže kategorie karet diskriminovat určité vydavatele či držitele karet a aby mu platební schémata a poskytovatelé platebních služeb mohli takový závazek uložit. Přestože je tedy prvek „přijímání karet od všech *vydavatelů*“ v rámci povinnosti přijímat všechny karty pravidlem v rámci určitého systému platebních karet obhajitelným, neboť předchází tomu, aby příjemci diskriminovali určité banky, jež vydaly určitou kartu, představuje prvek „přijímání karet všech *typů*“ v podstatě vázaný prodej, jímž je přijímání karet spojených s nízkými poplatky vázáno na přijímání karet spojených s poplatky vysokými. Vypuštění prvku „přijímání karet všech *typů*“ z povinnosti přijímat všechny karty by obchodníkům umožnilo, aby výběr platebních karet, jež přijímají, omezili pouze na platební karty spojené s nízkými (nižšími) náklady, což by v podobě snížených nákladů obchodníků přineslo prospěch též spotřebitelům. Obchodníci, kteří by přijímali debetní karty, by poté nebyli nuceni přijímat též karty kreditní, zatímco obchodníci přijímající kreditní karty by nebyli

nuceni přijímat platební karty pro komerční klientelu. V zájmu ochrany spotřebitelů a jejich možnosti používat platební karty co nejčastěji by měli být obchodníci povinni přijímat veškeré karty, které jsou zpoplatněny tímž regulovaným mezibankovním poplatkem. Díky tomuto omezení by byla silnější konkurence nastolena i v prostředí karet, jejichž mezibankovní poplatky regulaci podle tohoto nařízení nepodléhají, neboť obchodníci by se dostali do silnější vyjednávací pozice, pokud jde o podmínky, za nichž tyto karty přijímají.

- (30) K tomu, aby tato omezení povinnosti přijímat všechny karty mohla účinně fungovat, jsou nezbytné některé informace. Zprv by měli mít příjemci prostředky k identifikaci jednotlivých kategorií karet. Tyto jednotlivé kategorie by tedy měly být identifikovatelné opticky a na zařízení elektronicky. Zadruhé by měl být rovněž plátc informován o tom, zdali určité prodejní místo přijímá jeho platební prostředek či prostředky. Je nezbytné, aby případná omezení v používání určité značky oznamovali příjemci plátcům současně a za stejných podmínek, za jakých jim sdělují, že je určitá značka přijímána.
- (31) K tomu, aby v případě nesprávného používání tohoto nařízení nebo v případě sporů mezi uživateli a poskytovateli platebních služeb byla možná náprava, by měly členské státy zavést náležité a účinné postupy řešení mimosoudních stížností a nápravy. Členské státy by měly stanovit pravidla o pokutách, jež se uplatní v případě porušení tohoto nařízení, a měly by zajistit, aby byly tyto pokuty účinné a přiměřené, měly odrazující účinek a aby byly uplatňovány.
- (32) Jelikož cílů tohoto nařízení, totiž stanovit jednotné požadavky na transakce uskutečňované platebními kartami a na internetové a mobilní platby založené na kartě, nelze uspokojivě dosáhnout na úrovni členských států, a lze ho z důvodu rozsahu činnosti lépe dosáhnout na úrovni Unie, může Unie přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 Smlouvy o Evropské unii. V souladu se zásadou proporcionality stanovenou v uvedeném článku nepřekračuje toto nařízení rámec toho, co je nezbytné pro dosažení těchto cílů.
- (33) Toto nařízení dodržuje základní práva a respektuje zásady zakotvené zejména v Listině základních práv Evropské unie, především právo na účinnou právní ochranu a spravedlivý proces, svobodu podnikání a ochranu spotřebitele, a je nutno jej v souladu s těmito právy a zásadami používat,

PŘIJALY TOTO NAŘÍZENÍ:

KAPITOLA I

OBEČNÁ USTANOVENÍ

Článek 1 *Oblast působnosti*

1. Toto nařízení stanoví jednotné technické a obchodní požadavky na transakce uskutečňované platebními kartami v rámci Unie, v jejichž případě jsou poskytovatel platebních služeb plátce i poskytovatel platebních služeb příjemce usazeni v Unii.
2. Toto nařízení se nepoužije na platební prostředky, které lze používat pouze v rámci omezené sítě, která má řešit konkrétní potřeby pomocí platebních prostředků, jež lze používat pouze omezeným způsobem, buď proto, že držitelé tohoto specifického prostředku umožňují pořizovat zboží a služby pouze v prostorách jeho vydavatele, v

rámci omezené sítě poskytovatelů služeb na základě přímé obchodní smlouvy s profesionálním vydavatelem, nebo proto, že jich lze používat pouze k pořízení určitého omezeného sortimentu zboží a služeb.

3. Kapitola II se nepoužije na:
 - a) transakce uskutečňované platebními kartami pro komerční klientelu;
 - b) výběry hotovosti z bankomatů a
 - c) transakce uskutečňované kartami, jež vydala třístranná schémata platebních karet.
4. Článek 7 se nepoužije na třístranná schémata platebních karet.

Článek 2 *Definice*

Pro účely tohoto nařízení se rozumí:

- 1) „akceptantem“ poskytovatel platebních služeb, který s příjemcem uzavírá přímo či nepřímo smlouvu o zpracování jeho platebních transakcí;
- 2) „vydavatelem“ poskytovatel platebních služeb, který s plátcem uzavírá přímo či nepřímo smlouvu o iniciování, zpracování a vypořádání jeho platebních transakcí;
- 3) „spotřebitelem“ fyzická osoba, která při smlouvách o platebních službách, na něž se vztahuje toto nařízení, jedná za účelem, který nespadá do její obchodní, podnikatelské nebo profesní činnosti;
- 4) „transakcí uskutečněnou debetní kartou“ platební transakce uskutečněná kartou, včetně transakce uskutečněné předplacenou kartou, která je vázána na běžný či vkladový účet, z něž jsou transakce odepisovány do 48 hodin od své autorizace či iniciování;
- 5) „transakcí uskutečněnou kreditní kartou“ platební transakce uskutečněná kartou, která je vypořádána za více než 48 hodin od své autorizace či iniciování;
- 6) „platební kartou pro komerční klientelu“ platební karta vydaná podnikům či subjektům veřejného sektoru, jejíž použití je omezeno na úhradu pracovních výdajů zaměstnanců či úředníků, nebo karta vydaná osobám samostatně výdělečně činným vykonávajícím podnikatelskou činnost, jejíž použití je omezeno na úhradu pracovních výdajů těchto osob či jejich zaměstnanců;
- 7) „platební transakcí založenou na kartě“ služba používaná k provedení platební transakce pomocí karty nebo telekomunikačního, digitálního či informačně-technologického zařízení nebo softwaru, je-li jejím výsledkem transakce uskutečněná platební kartou. Platebními transakcemi založenými na kartě nejsou transakce založené na jiných druzích platebních služeb;
- 8) „přeshraniční platební transakcí“ platební transakce uskutečněná kartou či založená na kartě, kterou iniciuje plátec nebo příjemce, pokud jsou poskytovatel platebních služeb plátce a poskytovatel platebních služeb příjemce usazeni v různých členských státech nebo pokud je daná platební karta vydána vydávajícím poskytovatelem platebních služeb, který je usazen v jiném členském státě, než v jakém se nachází prodejní místo;
- 9) „mezibankovním poplatkem“ poplatek hrazený za jednotlivé transakce přímo či nepřímo (tj. prostřednictvím třetí osoby) mezi poskytovateli platebních služeb plátce

a příjemce, kteří se účastní transakce uskutečňované platební kartou nebo založené na platební kartě;

- 10) „transakčním poplatkem účtovaným obchodníkovi“ poplatek, jež hradí příjemce akceptantovi za jednotlivé transakce a který zahrnuje mezibankovní poplatek, poplatek za platební schéma a zpracování a akceptantovu marži;
- 11) „příjemcem“ fyzická nebo právnická osoba, která je zamýšleným příjemcem peněžních prostředků, jež jsou předmětem platební transakce;
- 12) „plátcem“ fyzická nebo právnická osoba, která je majitelem platebního účtu a umožní platební příkaz z tohoto platebního účtu, nebo v případě neexistence platebního účtu plátce fyzická nebo právnická osoba, která dá platební příkaz;
- 13) „schématem platebních karet“ jednotný soubor pravidel, postupů a norem nebo prováděcích pokynů pro provádění platebních transakcí v Unii a v rámci členských států, oddělený od jakékoliv infrastruktury nebo platebního systému, který zajišťuje jeho provoz;
- 14) „čtyřstranným schématem platebních karet“ schéma platebních karet, v němž jsou za účasti tohoto schématu, poskytovatele platebních služeb vydávajícího platební karty (na straně držitele karty) a akceptujícího poskytovatele platebních služeb (na straně příjemce) prováděny platby z platebního účtu držitele karty na platební účet příjemce a v němž jsou podle téhož vzorce uskutečňovány transakce *založené na kartě*;
- 15) „třístranným schématem platebních karet“ schéma platebních karet, v němž jsou z platebního účtu, jež toto schéma vede jménem držitele karty, prováděny platby na platební účet, jež toto schéma vede jménem příjemce, a v němž jsou podle téhož vzorce uskutečňovány transakce *založené na kartě*. Jestliže třístranné schéma platebních karet uděluje jiným poskytovatelům platebních služeb licence na vydávání nebo akceptaci platebních karet, má se za to, že se jedná o čtyřstranné schéma platebních karet;
- 16) „platebním prostředkem“ jakékoli personalizované zařízení nebo soubor postupů dohodnutých mezi uživatelem platebních služeb a poskytovatelem platebních služeb, které jsou uživatelem platebních služeb nebo jeho jménem používány k iniciování platebních příkazů;
- 17) „platebním prostředkem založeným na kartě“ platební prostředek, včetně karty, mobilního telefonu, počítače či jiného technického zařízení, které je vybaveno náležitou aplikací, jež plátce používá k iniciování platebního příkazu, který není úhradou ani inkasem ve smyslu článku 2 nařízení (EU) č. 260/2012;
- 18) „platební aplikací“ počítačový software nebo jeho ekvivalent uložený na zařízení, které umožňují iniciovat platební transakce založené na kartě a které plátcí umožňují zadávat platební příkazy;
- 19) „platebním příkazem“ pokyn vydaný plátcem poskytovateli platebních služeb, jímž žádá o provedení platební transakce;
- 20) „transakcí uskutečněnou platební kartou“ platební transakce provedená pomocí platební karty či infrastruktury pro transakce uskutečňované platebními kartami, která se řídí obchodními pravidly pro transakce uskutečňované platebními kartami;
- 21) „poskytovatelem platebních služeb“ fyzická či právnická osoba, jež získala povolení poskytovat platební služby vyjmenované v příloze směrnice 2007/64/ES. Poskytovatel platebních služeb může být vydavatelem, akceptantem či obojím;

- 22) „uživatelé platebních služeb“ fyzická nebo právnická osoba, která využívá platební službu jakožto plátce, příjemce nebo obojí;
- 23) „platební transakcí“ úkon převodu peněžních prostředků, který je iniciován plátcem, jménem plátce nebo příjemcem, bez ohledu na jakékoli související povinnosti mezi plátcem a příjemcem;
- 24) „zpracováním“ provádění služeb zpracování platebních transakcí z hlediska úkonů, jež jsou nutné k vyřízení převodního příkazu mezi akceptantem a vydavatelem;
- 25) „zpracovatelem“ fyzická či právnická osoba, jež poskytuje služby zpracování platebních transakcí.

Kapitola II

MEZIBANKOVNÍ POPLATKY

Článek 3

Mezibankovní poplatky za přeshraniční transakce uskutečňované spotřebitelskými debetními a kreditními kartami

- 1. S účinností k okamžiku uplynutí dvou měsíců od vstupu tohoto nařízení v platnost nesmějí poskytovatelé platebních služeb nabízet ani požadovat za přeshraniční transakce uskutečňované debetními kartami žádné mezibankovní poplatky *účtované za jednotlivou transakci* ani jiná sjednaná protiplnění s rovnocenným cílem či účinkem, jejichž výše přesahuje 0,2 % z hodnoty transakce.
- 2. S účinností k okamžiku uplynutí dvou měsíců od vstupu tohoto nařízení v platnost nesmějí poskytovatelé platebních služeb nabízet ani požadovat za přeshraniční transakce uskutečňované kreditními kartami žádné mezibankovní poplatky *účtované za jednotlivou transakci* ani jiná sjednaná protiplnění s rovnocenným cílem či účinkem, jejichž výše přesahuje 0,3 % z hodnoty transakce.

Článek 4

Mezibankovní poplatky za všechny transakce uskutečňované spotřebitelskými debetními a kreditními kartami

- 1. S účinností k okamžiku uplynutí dvou let od vstupu tohoto nařízení v platnost nesmějí poskytovatelé platebních služeb nabízet ani požadovat žádné mezibankovní poplatky *účtované za jednotlivou transakci* ani jiná sjednaná protiplnění s rovnocenným cílem či účinkem, jejichž výše přesahuje 0,2 % z hodnoty transakce založené na debetní kartě.
- 2. S účinností k okamžiku uplynutí dvou let od vstupu tohoto nařízení v platnost nesmějí poskytovatelé platebních služeb nabízet ani požadovat žádné mezibankovní poplatky *účtované za jednotlivou transakci* ani jiná sjednaná protiplnění s rovnocenným cílem či účinkem, jejichž výše přesahuje 0,3 % z hodnoty transakce založené na kreditní kartě.

Článek 5
Zákaz obcházení limitů

Pro účely uplatňování limitů podle článků 3 a 4 je za součást mezibankovního poplatku považována čistá náhrada, kterou vydávající banka obdrží od schématu platebních karet za platební transakce či související činnosti.

Kapitola III

OBCHODNÍ PRAVIDLA

Článek 6
Udělování licencí

1. Zákazu podléhají veškerá územní omezení v rámci Unie a ustanovení s rovnocenným účinkem obsažená v licenčních smlouvách o vydávání platebních karet a o akceptaci transakcí uskutečňovaných platebními kartami.
2. Zákazu podléhají veškerá územní omezení v rámci Unie a pravidla s rovnocenným účinkem v rámci čtyřstranných schémat platebních karet.
3. Zákazu podléhají požadavek či povinnost získat licenci specifickou pro určitou zemi nebo získat povolení k výkonu činnosti v jiných členských státech a ustanovení s rovnocenným účinkem obsažené v licenčních smlouvách o vydávání platebních karet a o akceptaci transakcí uskutečňovaných platebními kartami.
4. Zákazu podléhají požadavek či povinnost získat licenci specifickou pro určitou zemi nebo získat povolení k výkonu činnosti v jiných členských státech a pravidla s rovnocenným účinkem v rámci čtyřstranných schémat platebních karet.

Článek 7
Oddělení schémat platebních karet od zpracovatelů

1. Schémata platebních karet a zpracovatelé musí být z hlediska právní formy, organizace a rozhodovacích procesů vzájemně nezávislí. Nesmějí dělat žádné rozdíly mezi svými dceřinými společnostmi či podílňíky na straně jedné a uživateli těchto schémat a dalšími smluvními partnery na straně druhé, a zejména nesmějí poskytování žádné služby, kterou nabízejí, podmiňovat tím, aby jejich smluvní partner akceptoval některou další jimi nabízenou službu.
2. Schémata platebních karet musí umožňovat, aby byla sdělení o autorizaci a o zúčtování jednotlivých karetních transakcí vzájemně oddělena a aby je zpracovávali odlišní zpracovatelé.
3. Zákazu podléhá územní diskriminace v pravidlech zpracování, která uplatňují schémata platebních karet.
4. S využitím standardů, jež vypracovaly mezinárodní či evropské normalizační orgány, jsou zpracovatelé v Unii povinni zajistit technickou interoperabilitu svých systémů s jinými systémy zpracovatelů v Unii. Zpracovatelé dále nesmějí přijímat ani uplatňovat obchodní pravidla, která interoperabilitu s jinými zpracovateli v Unii omezují.

Článek 8

Co-badging a výběr aplikace

1. Zákazu podléhají pravidla uplatňovaná schémata a ustanovení v licenčních smlouvách, která vydavateli brání nebo mu zamezují v tom, aby na kartu nebo telekomunikační, digitální či informačně-technologické zařízení umístil dvě či více odlišných značek platebních prostředků (*co-badging*).
2. Stanoví-li pravidla uplatňovaná schémata či licenční smlouvy rozdíly v zacházení s určitými vydavateli či akceptanty, pokud jde o umístování několika značek na kartu nebo na telekomunikační, digitální či informačně-technologické zařízení, musí být tyto rozdíly objektivně odůvodněny a nesmějí mít diskriminační povahu.
3. Schémata platebních karet nesmějí poskytovatelům platebních služeb, kteří karty vydávají, ani poskytovatelům platebních služeb, kteří karty akceptují, ukládat povinnost, aby o transakcích, které jsou provedeny pomocí přístroje, na němž je umístěna jejich značka, avšak prostřednictvím jiného schématu, podávali zprávy či za ně hradili poplatky, ani jim nesmějí ukládat jiné povinnosti s rovnocenným cílem či účinkem.
4. Zásady, jimiž se řídí směrování transakcí pomocí zvláštního kanálu či postupu, a další technické a bezpečnostní standardy a požadavky, které se týkají nakládání s kartami nebo telekomunikačními, digitálními či informačně-technologickými zařízeními, na nichž je umístěna více než jedna značka platebních karet, nesmí mít diskriminační charakter a musí být uplatňovány nediskriminačním způsobem.
5. Umožňuje-li platební zařízení volit mezi různými značkami platebních prostředků, určí značku, jež má být použita při dané platební transakci, plátce v prodejním místě.
6. Schémata platebních karet, vydavatelé, akceptanti a poskytovatelé infrastruktury platebních karet nesmějí do platebního prostředku ani do zařízení používaného v prodejním místě vkládat automatické mechanismy, software ani zařízení, které by plátce při užívání platebního prostředku, na němž je umístěno několik značek, omezovaly ve výběru aplikace.

Článek 9

Zákaz používání jednotných poplatků

1. Pokud obchodníci písemně nepožádají akceptující poskytovatele platebních služeb, aby jim účtované transakční poplatky účtovali v jednotné výši, jsou akceptanti povinni tyto transakční poplatky účtované obchodníkům nabízet a účtovat příjemcům za jednotlivé kategorie a značky platebních karet ve výši, která je položkově specifikována.
2. Smlouvy mezi akceptujícími poskytovateli platebních služeb a příjemci musí obsahovat položkově specifikované údaje o výši transakčních poplatků účtovaných obchodníkům, mezibankovních poplatků a poplatků za schéma, které se použijí na jednotlivé kategorie a značky platebních karet.

Článek 10

Povinnost přijímat všechny karty („Honour All Cards Rule“)

1. Platební schémata a poskytovatelé platebních služeb nesmějí uplatňovat pravidla, jež mohou příjemce, kteří přijímají karty a další platební prostředky vydané jedním vydávajícím poskytovatelem platebních služeb v rámci určitého schématu platebních

prostředků, zavazovat k tomu, aby přijímali rovněž další platební prostředky téže značky či kategorie vydané jinými vydávajícími poskytovateli platebních služeb v rámci téhož schématu, s výjimkou případů, kdy tyto platební prostředky podléhají témuž regulovanému mezibankovnímu poplatku.

2. Omezením povinnosti přijímat všechny karty podle odstavce 1 není dotčena možnost, aby platební schémata a poskytovatelé platebních služeb stanovili, že určité karty nelze odmítnout na základě totožnosti vydávajícího poskytovatele platebních služeb či držitele karty.
3. Obchodníci, kteří se rozhodnou nepřijímat všechny karty či jiné platební prostředky určitého schématu platebních karet, jsou povinni o tom spotřebitele informovat srozumitelným a jednoznačným způsobem a ve stejném okamžiku, kdy spotřebitele informují o tom, že přijímají jiné karty a platební prostředky tohoto schématu. Uvedená informace musí být uvedena na viditelném místě u vchodu do obchodu, u pokladny nebo na internetové stránce či jiném použitelném elektronickém či mobilním nosiči dat a musí být plátcí poskytnuta v dostatečném předstihu před tím, než s příjemcem uzavře kupní smlouvu.
4. Vydávající poskytovatelé platebních služeb zajistí, aby byly jejich platební prostředky opticky a elektronicky identifikovatelné a aby příjemcům umožňovaly jednoznačně identifikovat, které značky a kategorie předplacených, debetních či kreditních karet, platebních karet pro komerční klientelu či plateb založených na těchto kartách daný plátec zvolil.

Článek 11

Motivační pravidla

1. Zákazu podléhají taková ustanovení licenčních smluv, pravidla uplatňovaná schémata platebních karet a ustanovení smluv mezi akceptujícími poskytovateli platebních služeb a příjemci, která brání příjemcům v tom, aby spotřebitele motivovali k používání platebních prostředků, jež daní příjemci preferují. Tento zákaz platí rovněž pro taková pravidla a ustanovení, která příjemcům brání v tom, aby s platebním zařízením určitého schématu zacházeli více, nebo méně příznivě než se zařízením schématu jiného.
2. Zákazu podléhají taková ustanovení licenčních smluv, pravidla uplatňovaná schémata platebních karet a ustanovení smluv mezi akceptujícími poskytovateli platebních služeb a příjemci, která brání příjemcům v tom, aby informovali plátce o mezibankovních poplatcích a transakčních poplatcích účtovaných obchodníkům.
3. Ustanoveními odstavců 1 a 2 nejsou dotčena pravidla o poplatcích, slevách a dalších způsobech motivace spotřebitelů podle článku 55 návrhu COM(2013) 547 a podle článku 19 směrnice 2011/83/EU²².

Článek 12

Informace o jednotlivých platebních transakcích poskytované příjemci

1. Po provedení platební transakce je poskytovatel platebních služeb na straně příjemce povinen příjemci poskytnout tyto informace:
 - a) referenční číslo, jež příjemci umožní platební transakci identifikovat;

²²

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU ze dne 25. října 2011 o právech spotřebitelů.

- b) výši platební transakce uvedenou v měně připisování částek na platební účet příjemce;
- c) výši poplatků za platební transakci, se samostatným uvedením výše mezibankovního poplatku.

S předchozím výslovným souhlasem příjemce lze informace podle prvního pododstavce uvádět souhrnně za jednotlivé značky, aplikace, kategorie platebních prostředků a sazby mezibankovních poplatků použitelné na danou transakci.

- 2. Smlouvy mezi akceptanty a příjemci mohou obsahovat ustanovení, podle nějž je informace uvedené v odst. 1 prvním pododstavci nutno poskytovat či zpřístupňovat pravidelně, nejméně jednou za měsíc, a sjednaným způsobem, jenž příjemcům umožní informace ukládat a reprodukovat v nezměněné podobě.

Kapitola IV

ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Článek 13

Příslušné orgány

- 1. Členské státy určí příslušné orgány, jež budou zmocněny zajišťovat prosazování tohoto nařízení a jimž budou poskytnuty vyšetřovací a donucovací pravomoci.
- 2. Členské státy mohou příslušnými orgány určit stávající subjekty.
- 3. Členské státy mohou určit několik příslušných orgánů.
- 4. Členské státy jsou povinny tyto příslušné orgány oznámit Komisi ve lhůtě dvou měsíců od vstupu tohoto nařízení v platnost. Případné následné změny týkající se těchto orgánů jsou povinny Komisi oznámit neprodleně.
- 5. Příslušné orgány určené podle odstavce 1 musí mít pro plnění svých povinností k dispozici náležitý zdroj.
- 6. Členské státy musí po příslušných orgánech požadovat, aby účinně monitorovaly dodržování tohoto nařízení a aby přijaly veškerá opatření, jež jsou k dodržování tohoto nařízení nezbytná.
- 7. Členské státy zajistí, aby proti určení podle odstavce 1 bylo možno podat opravný prostředek.

Článek 14

Sankce

- 1. Členské státy stanoví pravidla použitelná na sankce, které se uplatní v případě porušení tohoto nařízení, a přijmou všechna opatření, jež jsou k uplatňování těchto sankcí nezbytná. Tyto sankce musí být účinné a přiměřené a musí mít odrazující účinek.
- 2. Tato pravidla jsou členské státy povinny oznámit Komisi ve lhůtě dvou měsíců od vstupu tohoto nařízení v platnost a jsou povinny jí neprodleně oznámit případné následné změny, které by měly na tato pravidla vliv.

Článek 15

Postupy řešení sporů, mimosoudních stížností a zjednávání nápravy

1. Pro účely řešení sporů plynoucích z uplatňování tohoto nařízení, jež vyvstanou mezi příjemci a jejich poskytovateli platebních služeb, jsou členské státy povinny zavést náležité a účinné postupy mimosoudních stížností a zjednávání nápravy. Pro tyto účely členské státy určí stávající subjekty, bude-li to vhodné, nebo zřídí subjekty nové.
2. Tyto subjekty jsou členské státy povinny oznámit Komisi ve lhůtě dvou let od vstupu tohoto nařízení v platnost. Případné následné změny týkající se těchto subjektů jsou povinny Komisi oznámit neprodleně.

Článek 16

Doložka o přezkumu

Čtyři roky po vstupu tohoto nařízení v platnost předloží Komise Evropskému parlamentu a Radě zprávu o jeho používání. Zpráva Komise se bude zaměřovat zejména na vhodnost výše mezibankovních poplatků a na motivační mechanismy, např. poplatky, a bude přihlížet k používání a nákladům jednotlivých způsobů plateb a k míře, v jaké na trh vstupují noví aktéři a nové technologie.

Článek 17

Vstup v platnost

Toto nařízení vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Toto nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech.

V Bruselu dne

*Za Evropský parlament
předseda*

*Za Radu
předseda*